

N:o 12.

Ank. till Riksd. Kansli den 17 Mars 1880, kl. 12 midd.

Betänkande, angående allmänna bevillningen.

Jemlikt 40 § Riksdagsordningen får Bevillnings-Utskottet härmed afgifva betänkande angående allmänna bevillningen.

1:o.

Uti en inom Riksdagens Andra Kammare väckt, till Bevillnings-Utskottet § 1. hänvisad motion (N:o 35) har Herr *Johan Anderson* hemställt dels att, då den per- § 2, mom. 1. sonliga beskattningen, såsom icke utgående efter den skattskyldiges förmåga att § 6, mom. 1. betala, vore byggd på orättvisa grunder, »1 Art. 1 § måtte ur Bevillningsstadgan utgå», dels att, såsom följd af detta förslag, Bevillningsstadgan måtte i sådan rigtning ändras, att personer med mindre inkomst än 400 kronor komme att erlægga skatt och att personer med högre årsinkomst och deraf följande större skatteförmåga, finge erlægga beskattning i mån derefter med beräkning af den skattskyldiges större och mindre lätthet att skatterna erlægga; i anledning hvaraf motionären föreslagit, att § 2 mom. 1, § 6 mom. 1 och § 8 mom. 1 af gällande Bevillningsstadga måtte erhålla följande förändrade lydelse:

«§ 2 mom. 1. För hvarje jordbruksfastighet till och med 25,000 kronors taxeringsvärde 3 öre för hvarje fulla 100 kronor af uppskattningsvärdet — från 25,000 till 50,000 kronor 4 öre, från 50,000 till 75,000 kronor 5 öre och från 75,000 kronor och derutöfver 6 öre för hvarje fulla 100 kronor af uppskattningsvärdet;

§ 6 mom. 1. För all inkomst vare sig af kapital eller arbete erlægges bevillning med $\frac{1}{4}$ procent af behållna inkomstbeloppet till och med 500 kronor, från 500 till och med 1,000 kronor $\frac{1}{2}$ procent, från 1,000 kronor till och med 1,500 kronor $\frac{3}{4}$ procent, från 1,500 till och med 3,000 kronor 1 procent, från 3,000 till och med 5,000 kronor $1\frac{1}{4}$ procent, från 5,000 till och med 10,000 kronor $1\frac{1}{2}$ procent, från 10,000 till och med 15,000 kronor $1\frac{3}{4}$ procent, från 15,000 till och med 20,000 kronor 2 procent och sedan $\frac{1}{4}$ procents förökning för hvarje öfverskjutande 10,000 kronor; samt

§ 8 mom. 1. Bevillning för inkomst af kapital eller arbete eger icke rum, när den skattskyldiges sammanräknade årsinkomst ej uppgår till 300 kronor“.

Hvad först beträffar motionärens förslag om afskaffande af den personliga skyddsafgiften, vill Utskottet erinra, att vid flera föregående riksdagar förslag i enahanda syftning varit väckta utan att likväl vinna framgång; och tillåter sig Utskottet åberopa hvad af 1870 års Bevillnings-Utskott såsom skäl för afstyrkande af en i ämnet väckt motion anfördes. Utskottet yttrade:

“Den i nu gällande Bevillningsförordning stadgade kapitations- eller s. k. personliga skyddsafgift hvilar naturligen på den grund, att hvarje samhällsmedlem, oberoende af sin större eller mindre inkomst och sina skattebidrag i öfrigt, ansetts böra erlægga en minimiafgift till staten, såsom på en gång ett erkännande af och ett vederlag för hans rätt att under statens lagar njuta hägn och frid, och den utgår från den förutsättning, att hvarje arbetsduglig individ måste kunna förvärfva en inkomst, tillräcklig att, äfven med afdrag af den staten på sådan grund tillhörande andel deraf, fylla de enklaste lefnadsbehofven. Man har likväl emot dylika kapitationsafgifter framställt i viss mån befogade anmärkningar, dels emedan de beskatta en inkomst eller förmögenhet, som i verkligheten kanske icke förefinnes, dels äfven emedan de utgå med ett bestämdt, för alla lika belopp, och således alldeles icke stå i något förhållande till inkomsten eller skatteförmågan; och det är äfven af dessa skäl, som numera i flera stater den sista återstoden af denna ursprungliga beskattningsform blifvit upphäfd. Det bör derjemte äfven medgifvas, att de personela afgifter, som hos oss under namn af mantalspenningar, skydds-, folkskole-, kurhus- och fattigvårdsafgifter utgå till stat och kommun, tillsammans utgöra ett belopp, som för den fattigare familjen kan anses ganska känbart, äfvensom att de, sammanlagda med allmänna bevillningen, lägga å den mindre inkomsten en betydligare tunga än å den större. Men å andra sidan får icke heller förbises, att kommunerna, hvilka bäst äro i stånd att bedöma sina medlemmars skatteförmåga, ega rätt att aflyta de personela afgifterna, der de skulle tynga alltför hårdt, och att derigenom en af de främsta anledningarne till klagomål öfver skattens hårdhet och orättvisa bör vara undanröjd. Äfven staten har å sin sida sökt gå hvarje billig fordran till mötes genom att successivt förminska den personliga skyddsafgiftens belopp från resp. 44 och 22 skillingar banko (1: 37 och

68 öre) år 1824 till nu stadgade 40 och 20 öre, en alltför ringa afgift att anses särdeles tryckande, och som med allt skäl kan sägas vara betingad, visserligen af hvarje individs pligt att i någon mån bidra till fyllande af statens behof, men äfven och icke mindre af hans rätt att genom densammas erläggande kunna känna sig sjelf såsom en verklig medlem af samhället, äfven om hans inkomster icke skulle uppgå till det i öfrigt bevillningsbara minsta belopp, och de derpå beroende medborgerliga rättigheter följaktligen vore honom förvägrade“.

Då dessutom staten under nuvarande förhållanden icke lär kunna undvara den af den personliga skyddsafgiften härflytande inkomsten, hvilken enligt general-sammaudraget öfver 1878 års bevillning för nämnda år uppgick till 699,115 kronor 80 öre, finner sig Utskottet icke kunna understödja motionärens förslag i denna del.

I fråga åter om de af motionären föreslagna förändrade grunder för utgörandet af bevillningen efter andra artikeln och hvad först beträffar fastighetsbevillningen, tillåter sig Utskottet anföra:

att, verkan af den föreslagna progressionen i skattesatserna väsentligen måste komma att bero af den betydelse, som gifves åt ordet "fastighet";

att för så vidt dermed skall förstås hvarje fast egendom, å hvilken enligt 4 § Bevillningsstadgan särskildt värde skall utsättas, progressionen i många fall, då flera smärre hemman eller hemmansdelar vore förenade till en egendom, komme att sakna tillämpning, och i andra fall åter, såsom medförande högre beskattning för en af ett mindre antal större hemman bestående egendom, än för en af ett större antal mindre hemman bestående, men med den förra i öfrigt jemngod session, komme att verka synnerligen ojemnt; samt

att, om deremot all den i en persons hand förenade fasta egendom skall betraktas som en »fastighet», skattesatsens bestämmande skulle förutsätta en samverkan mellan beskattningsmyndigheterna i olika orter, för hvilken för närvarande alla former saknas, jemte det att fastighetskomplexens ökning eller minskning skulle vålla täta rubbningar i den en gång funna grunden för bevillningsafgiftens beräknaude.

Hvad derefter angår den progressiva formen för inkomstbevillningen, skulle — förutom det att med de af motionären föreslagna skattesatser inkomsten, då den uppnådde en viss storlek, komme att hel och hållen åtgå till bevillningens utgörande — nämnda beskattningsform, på sätt redan 1868 års Bevillnings-Utskott, med anledning af ett i enahanda riktning med det nu föreliggande framställt förslag, påpekat, förutsätta, att de olika inkomster, en skattskyldig kunde å skilda orter åtnjuta, borde alla sammanräknas för att å ett enda ställe beskattas, hvilket tydligen måste nödvändiggöra en nästan fullständig omarbetning af nu gällande bestämmelser om inkomstbevillningens utgörande.

Då dertill kommer, att genomgripande förändringar i fråga om kommunala rättigheter och skyldigheter skulle förauledas af ett bifall till motionärens ifråga-

varande förslag, anser sig Utskottet, utan att ingå i bedömande af de skäl, som kunna anföras för och emot den progressiva beskattningsformen i allmänhet, icke böra förorda bifall till samma förslag.

Utskottet hemställer alltså

att motionen icke må af Riksdagen bifallas.

2:o.

§ 2.
§ 1. Sedan i 2 § af gällande Bevillningsstadga vissa föreskrifter meddelats angående skyldighet att utgöra fastighetsbevillning och beloppet af denna bevillning, heter det vidare i samma paragraf:

»Från utgörande af ofvanstående bevillning befrias menigheter, akademier, vetenskapliga samfund, allmänna undervisningsverk och barmhertighetsinrättningar för dem tillhöriga byggnader, regementens och officerscorpser vid mötesplatser för begagnande under mötena uppförda byggnader, äfvensom enskilda personer tillhöriga kyrkor och bönehus; så framt dessa i hyror eller på annat sätt icke lemna egaren någon inkomst; men, i motsatt fall, uppskattas sådana byggnader till värde i förhållande till inkomstens belopp och utgöres bevillning därför efter ofvan bestämda grunder. Från utgörande af ofvanstående bevillning befrias jemväl egare af kanal, jernväg och annan farväg för den mark, som upptages af kanal- och vägsträckan, äfvensom för sjelfva kanal- och vägbyggnaden, hvarunder, i fråga om jernvägar, stationshusen jemväl inbegripas».

I 4 § af samma stadga föreskrifves, bland annat, att vid uppskattningen af fast egendom skola i stad utsättas särskilda värden å tomt, åbyggnad och jord-egendom.

Uti motion N:o 31 inom Andra Kammaren anför Herr *J. Sjöberg* att, ehuru väl af ordalydelsen i dessa paragrafer syntes följa, att tomterna till de i § 2 omförmälda byggnader i hvarje fall skulle äsättas värde och beskattas, hade dock, så vidt känt vore, alltifrån år 1860 dylika tomter, när de användts för det med byggnaderna afsedda ändamål samt icke i hyror eller på annat sätt lemnat egaren någon inkomst, städse, i likhet med byggnaderna, fritagits från beskattning. Nu hade emellertid, enligt hvad motionären erfarit, i särskildt fall yrkande blifvit framställt om beskattning af sådana tomter, och ehuru väl det syntes osannolikt att detta yrkande kunde vinna bifall, enär ett godkännande af detsamma skulle hafva till följd, att t. ex. kyrkogårdar och skolhusgårdar förklarades beskattningsbara, syntes en ordalydelse, som gáfve stöd för en slik, mot all rimlighet stridande tolkning af förlåtningen, böra undergå ändring; och föreslår därför motionären, att meranämnda 2 § måtte uti nu ifrågavarande del erhålla följande förändrade lydelse:

»Från utgörande af ofvanstående bevillning befrias menigheter, akademier,

vetenskapliga samfund, allmänna undervisningsverk och barmhertighetsinrättningar för dem tillhöriga byggnader och tomter, regementens och officerscorpser vid mötesplatser för begagnande under mötena uppförda byggnader, äfvensom enskilda personer tillhöriga kyrkor och bönehus med till dessa hörande tomter, så framt sådana byggnader och tomter i hyror eller på annat sätt icke lemna egaren någon inkomst; men i motsatt fall uppskattas desamma till värde i förhållande till inkomstens belopp och utgöres bevillning därför efter ofvan bestämda grunder. Från utgörande af ofvanstående bevillning befrias jemväl egare af kanal, jernväg och annan farväg för den mark, som upptages af kanal- och vägsträckan, äfvensom för sjelfva kanal- och vägbyggnaden, hvarunder, i fråga om jernvägar, stationshusen jemväl inbegripas».

Vidare och då föreskriften i § 4, att vid uppskattning af fast egendom i stad skola utsättas särskilda värden å tomt, åbyggnad och jordegendom, oftast ej kunnat efter ordalydelsen iakttagas, emedan nöjaktig grund för och anledning till ett sådant utsättande af särskilda värden å förenämnda trenne slag af fast egendom i allmänhet saknats, och det väl icke kunde antagas hafva varit lagstiftarens mening, att beskattningsmyndigheterna, sodan de på de i författningen stadgade grunder funnit och bestämt rigtiga värdet å egendomen i dess helhet, skulle godtyckligt och ändamålslost fördela samma värde, hemställer motionären, »att i berörda § 4 mom. a) måtte efter ordet »jordegendom» införas orden: *så framt anledning till sådant särskiljande förefinnes*».

Då, enligt Utskottets förmenande, åt de i § 2 af Bevillningsstadgan förekommande bestämmelser om skattefrihet för vissa byggnader icke rimligen läser kunna gifvas den inskränkta tolkning, att skattefriheten afsåge allenast sjelfva byggnaderna, men icke de till desamma hörande tomter, och ej heller, Utskottet veterligen, fall inträffat då en sådan tolkning af paragrafens bestämmelser gjort sig gällande hos någon myndighet, som haft att tillämpa samma bestämmelser, finner Utskottet ett förtydligande af paragrafen i den af motionären angifna riktning icke erforderligt. Då derjemte Utskottet hyser den åsigt, att från de i Bevillningsstadgan uppställda grunder för beskattningen det minsta möjliga antal undantag bör medgifvas, kan Utskottet så mycket mindre förorda bifall till den af motionären föreslagna förändrade lydelse af § 2, som deraf otvifvelaktigt skulle följa en utsträckning af den nu medgifna skattefrihet för de i paragrafen omförmälda menigheter och institutioner m. fl.; bland annat skulle tomter, hvilka af nämnda rättssubjekt förvärfvades, men under någon tid af dem för deras ändamål icke användes, äfven under denna tid komma att gå fria från den skatt de förut utgjort och på hvars fortfarande utgörande det allmänna synes ega grundade anspråk. Och då, under förutsättning att den af Utskottet sålunda uttalade mening vinner godkännande, fall äfven framgent skulle förekomma, då särskilda värden å tomter i städerna erfordrades, samt den af motionären föreslagna bestämmelse,

att sådana värden allenast skulle åsättas, så framt anledning till särskiljande emellan tomt, åbyggnad och jordegendom förefunnes, icke gifver tillräcklig ledning för afgörandet, när detta särskiljande bör ega rum, kan Utskottet icke heller i denna del biträda motionärens förslag. Utskottet hemställer alltså,

att Herr Sjöbergs ifrågavarande motion icke må af Riksdagen bifallas.

3:o.

§ 2. Enligt hvad Utskottet erfarit, har vid tillämpningen af det ofvan citerade, näst sista stycket i 2 § Bevillningsstadgan tvekan uppstått, huruvida den i första punkten af samma stycke medgifna skattefrihet för vissa byggnader, endast hvad enskilda personer tillhöriga kyrkor och bönehus beträffade, vore beroende deraf, att byggnaderna icke lemnade egaren någon inkomst, eller huruvida denna inskränkning i skattefriheten äfven afsåge öfriga i punkten omförmälda byggnader. Utskottet delar den senare åsigten, men då författningens ordalag verkligen kunna gifva anledning till en motsatt tolkning, har Utskottet ansett desamma böra något förtydligas; och hemställer Utskottet derför,

att näst sista stycket af 2 § Bevillningsstadgan må erhålla följande förändrade lydelse:

»Från utgörande af ofvanstående bevilning befrias *de* meugheter, akademier, vetenskapliga samfund, allmänna undervisningsverk och barmhertighetsinrättningar *tillhöriga* byggnader, regementens och officerscorpers vid mötesplatser för begagnande under mötena uppförda byggnader *scant* enskilda personer tillhöriga kyrkor och bönehus, så framt *nu omförmälda byggnader* i hyror eller på annat sätt icke lemna egaren någon inkomst; men, i motsatt fall, uppskattas sådana byggnader till värde i förhållande till inkomstens belopp och utgöres bevilning derför efter ofvan bestämda grunder. Från — — — — inbegripas“.

4:o.

§ 4. Enligt 4 § Bevillningsstadgan skola vid uppskattningen af fast egendom på landet utsättas särskilda värden å hvarje särskildt hemman och hemmansdel samt från annan egendom för alltid eller under viss tid afsöndrad lägenhet, äfvensom å byggnader, hvilka antingen användas till annat föremål, än jordbruket tillhörande näringar, eller äro uppförda på lustställen eller andra dermed jemförliga mindre lägenheter och utgöra dessa ställens och lägenheters egentliga värde.

Uti motion N:o 53 inom Andra Kammaren anför Herr A. *Bäckström*, att dessa bestämmelser blifvit på olika ställen olika tolkade, i det att inom vissa taxeringsdistrikt jordafsöndring från hemman och hemmansdel icke betraktats såsom särskild fastighet, utan inberäknats i värdet af det hemman, hvarifrån afsöndringen egt rum, medan deremot inom andra distrikt hvarje sådan afsöndring med derå uppförda byggnader särskildt taxerats och motsvarande värde afdragits å hemmanets värde, samt inom åter andra den åsigt gjort sig gällande, att jordafsöndring från hemman och hemmansdel på viss tid ej utgjorde särskild fastighet och derföre borde inberäknas i dithörande hemmans värde, men att deremot de å lägenheten uppförda hus och byggnader borde såsom "annan fastighet" betraktas. I tvenne hänseenden anser motionären paragrafens föreskrifter gifva anledning till tvekan, nemligen *dels* huruvida bestämmelsen om särskildt värdes åsättande äfven gäller jordafsöndringar från hemman och hemmansdel, *dels* huruvida en afsöndring på viss tid verkligen kan betraktas som särskild fastighet, samt huruvida å sådan lägenhet af innehafvaren uppförda byggnader, hvilka derstädes ej hafva fast plats längre än till aftalstidens slut, kunna hänföras till annan fastighet och såsom sådana taxeras och beskattas. I anledning häraf hemställer motionären, "att Riksdagen och dess Bevillnings-Utskott ville taga i öfvervägande, huruvida icke 4 § Bevillningsstadgan kan behöfva något förtydligande och, om så anses, söka uppställa paragrafen så tydlig, att, så vidt möjligt är, olika uppfattning deraf må kunna undvikas, på det att en i möjligaste måtto jemlik och rättvis beskattning i hela landet kan ske."

Motionärens första anmärkning utgår från den förutsättning, att uti ifrågasvarande paragraf orden "annan egendom" skulle vara liktydiga med "annan egendom än hemman eller hemmansdel." Vore denna motionärens förutsättning riktig, skulle visserligen Utskottet medgifva behofvet af en förtydligande förändring i paragrafens lydelse. Utskottet är likväl öfvertygadt derom, att vid en någorlunda uppmärksam granskning af paragrafens innehåll en sådan tolkning icke lär kunna gifvas åt dess ordalydelse. Det måste nemligen anses i hög grad sakna inre sannolikhet, att författningen skulle ansett de till säkerligen ett ganska ringa antal uppgående afsöndringarne från annan fastighet på landet än hemman eller hemmansdel kräfva föreskrift om särskildt uppskattningsvärdes åsättande, derest icke enahanda föreskrift erfordrats jemväl för afsöndringar från hemman eller hemmansdel. Och då motionären för en sådan åtskilnad och för obehöfligheten af särskildt värde å jordafsöndring från hemman eller hemmansdel velat finna ett skäl uti de föreskrifter, som i § 9 af Kongl. förordningen den 6 Augusti 1864 meddelas angående bestämmande af årlig afgäld för sådan jordafsöndring, har han förbisett, att dessa föreskrifter i lika mån afse både *hemman* och *lägenheter*, under hvilket sistnämnda uttryck otvifvelaktigt inbegripes äfven icke i mantal satt jord. Då det således lär vara klart, att det i paragrafen an-

vända ordet "annan" allenast åsyftar att uttrycka motsatsförhållandet emellan den afsöndrade lägenheten och den egendom, hvarifrån upplåtelsen egt rum, men deremot icke något motsatsförhållande emellan denna senare och något annat slag af egendom, anser Utskottet någon redaktionsförändring af paragrafen i detta hänseende icke erforderlig.

Den andra af motionärens ofvan omförmälda anmärkningar synes vara för-
anledd deraf, att motionären anser jordafsöndringar på viss tid närmast vara jem-
förliga med utarrenderade jordlotter, hvilka icke, såsom sådana, böra åsättas sär-
skildt värde, äfvensom de å sådana afsöndringar uppförda byggnader vara att till
löseegendom hänföra. Bevillningsstadgans föreskrifter äro likväl klara och oför-
tydbara derutinnan, att sådan afsöndring skall åsättas särskildt värde, likasom de
ej heller i fråga om uppskattningen af de å afsöndringen uppförda byggnader synas
förete någon otydlighet; och då motionären icke föreslagit någon ändring i dessa
föreskrifter, saknar Utskottet skäl att i anledning af motionen i denna del göra
någon framställning till Riksdagen.

Utskottet hemställer,

att Herr A. Bäckströms förevarande motion icke må till
någon Riksdagens åtgärd föranleda.

5:o.

§ 7 mom. 2.

Enligt Kongl. Kungörelsen den 30 Maj 1879 lyder 7 § 2 mom. Bevillnings-
stadgan sålunda:

"Uti den inkomst, för hvilken bevillning skall utgöras af löntagare samt
dem, som åtnjuta arfvoden eller traktamenten m. m. *inberäknas icke* löntagares
inkomst af boställe, hvarföre fastighetsbevillning redan blifvit innehafvaren påförd;
icke heller hvad som anvisats för bestridande af de med erhållna tjänster eller
uppdrag förenade särskilda kostnader, såsom: resekostnadsersättning, å stat upp-
förd häst- och båtlega, officerares häst- och fouragemedel, anslag till skrifmateria-
lier och andra expenser, traktamente för förrättning å annat ställe, än tjänste-
mans eller i förrättningen deltagande persons vanliga boningsort, arfvode eller
traktamente för kommendering utom station, fältaflöning under krigstid, arfvode
eller traktamente för riksdag eller revision å annan ort, än der arfvodes- eller
traktamentstagaren är bosatt, presterskapets prostetunnor samt den ersättning, som
under namn af inquarteringspenningar utgår till indelta arméns officerare för
bristande karaktershushus å deras boställen.

Likaledes må *afdrag* ske för följande *utgifter*, nemligen: den afgift, tjänste-
man såsom sådan åligger utgöra till pensions-, enke- och pupill- eller annan un-
derstöds-kassa, aflöning eller annan ersättning till vikarie eller tjänstebiträde,
presterns s. k. gården och taxen, ränta och amorteringsbidrag till öfverbygg-
nadsamorteringsfonden för prestgårdarne i Skåne, de af officerares löner utgående

ackords-, ränte- och amorteringsafdrag samt kostnader för sådana anbefalda tjänstesor, för hvilka ersättning icke är särskildt anvisad.“

Till Bevillnings-Utskottets behandling hafva blifvit hänvisade tvenne inom Riksdagens Andra Kammare väckta motioner med förslag till ändringar i ofvan anförda paragraf och moment, den ena (N:o 13) afgifven af Herr *E. G. Burman* och den andra (N:o 32) af Herr *P. Hübnette*.

Uti den förstnämnda af dessa motioner hemställer motionären — under anförande, bland annat, att från den till bevillning uppskattade inkomsten inga andra afdrag borde medgifvas än sådana, der inkomsten redan förut vore beskattad eller der inkomsten vore skenbar, icke verklig, samt att det vore af vigt att icke ens ett sken af egennyttan måtte vidlåda svenska folkets representanter — “att ur 7 § 2 mom. Bevillningsstadgan måtte uteslutas orden — — traktamente för förrättning å annat ställe än tjänstemans eller i förrättning deltagande persons vanliga boningsort — — arfvode och traktamente för riksdag eller revision å annan ort än den, der arfvodes- eller traktamentstagaren är bosatt“.

Då genom allmän författning eller för särskildt fall meddelad föreskrift medgifves rätt till traktamente för förrättning å annat ställe än tjänstemans eller annan i förrättningen deltagande persons vanliga boningsort, måste antagas, att till grund för bestämmandet af traktamentets belopp legat en beräkning af de kostnader traktamentstagaren nödgas vidkännas för sitt uppehälle under den tid, som för förrättningen tages i anspråk, äfvensom af den förlust, som för honom kan uppstå derigenom att han under tiden icke är i stånd att skänka sina egna angelägenheter samma omsorg som eljest. Enahanda är förhållandet i afseende på arfvode eller traktamente för riksdag eller revision, då arfvodes- eller traktamentstagaren är bosatt å annan ort än riksdags- eller revisionsorten. Det belopp, som i traktamente tillflyter en person, motsvaras sålunda enligt regeln af en konstant utgift i det allmänna tjänst eller en af samma tjänst vållad minskning i traktamentstagarens inkomst. Endast under förutsättning, att denna utgift eller minskade inkomst icke vore af beskaffenhet att böra af det allmänna ersättas, eller att ersättningen blifvit för högt bestämd, skulle traktamentet kunna betraktas som en verklig, beskattningsbar inkomst; men, om ock med den ofullkomlighet, som vidlåder all mensklig lagstiftning, stundom kan inträffa, att den allmänna regeln icke blifver fullt tillämplig på det enskilda fallet, så att till följd deraf någon af nyssnämnda förutsättningar komme att inträda, vore det uppenbarligen ett oegentligt tillvägagående att uti en allmän författning, Bevillningsstadgan, införa ett stadgande, hvilket till enda berättigande för sin tillvaro hade antagandet, att de uti andra allmänna författningar gifna föreskrifter rörande traktamenten vore byggda på origtiga grunder. Utskottet hemställer derföre,

att Herr *E. G. Burmans* ifrågavarande motion må af Riksdagen afslås.

6:o.

§ 7 mom. 2.

Hvad dernäst vidkommer Herr P. *Hübinettes* ofvan omförmälda motion, hemställer deruti motionären, "att ur 7 § 2 mom. Bevillningsstadgan måtte uteslutas orden: den afgift tjensteman såsom sådan åligger utgöra till pensions-, enke- och pupill- eller annan understöds-kassa." Till stöd för detta yrkande anföres, att stadgandet innebure en orättvisa till tjenstemännens förmån, så tillvida som dessa egde från sin uppskattade inkomst afdraga de uti ifrågavarande afgifter innefattade kapitalbesparingar för framtiden, medan deremot en industriidkare eller handverkare, som utaf sina måhända mycket mindre inkomster insatte något belopp för att bereda sig eller anhöriga pension, icke därför finge tillgodoräkna sig något afdrag, ehuru syftemålet med insatserna vore alldeles detsamma.

Då den bestämmelse, hvars uteslutande ur Bevillningsstadgan motionären nu föreslagit, vid 1865—1866 årens riksdag i nämnda stadga infördes, skedde detta på hemställan af Bevillnings-Utskottet, som ansåg det vara af billigheten påkalladt, att icke, när, på grund af gällande reglementariska föreskrifter, tjenstemän nödgades genom årliga inbetalningar till vederbörande pensionskassor förvärfva rätt till framtida åtnjutande af pension, dubbel beskattning skulle ega rum å den del af deras lön, som till dessa inbetalningar åtginge, nemligen genom påförande af bevillning så väl för denna, ej omedelbart åtnjutna, del af årsinkomsten som sedermera äfven för den pension, hvartill rätt genom inbetalningarne blifvit beredd. Detta skäl anser Utskottet fortfarande ega giltighet och vill endast ytterligare tillägga, att, då enahanda afdrag icke medgifvits för insättningar i ränte- och kapitalförsäkringsanstalter eller dylika inrättningar, sådant utan tvifvel varit föranledt dels deraf, att dessa insättningar äro frivilliga, dels deraf, att man befarat missbruk kunna uppkomma genom en i detta afseende medgifven oinskränkt rätt till afdrag å den uppskattade inkomsten, missbruk, hvilka deremot icke kunna tänkas uppstå genom tjenstemännens till beloppet noga bestämda, genom gällande författningar dem ovägerligen föreskrifna inbetalningar till de uti ifrågavarande moment omförmälda kassor. Utskottet hemställer,

att Herr P. *Hübinettes* förevarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föränleda.

7:o.

§ 7 mom. 3.

3 mom. 1 punkten af 7 § Bevillningsstadgan har enligt Kongl. Kungörelsen den 30 Maj 1879 följande lydelse:

"Inkomst genom bruks-, fabriks- och handelsrörelse, sjöfart, handverk eller annat yrke samt med tjenstebefattning förenade tjenstgöringspenningar och sportelersättning äfvensom obestämda eller extra inkomster *taxeras* för det

löpande året och böra i allmänhet *beräknas* på grund af förhållanden under *näst föregångna året* ».

Föreskriften att de i denna punkt omförmälda inkomster i allmänhet böra beräknas på grund af förhållanden under näst föregångna året har, enligt hvad Utskottet erfarit, uppfattats än såsom en regel, den der ovilkorligen borde lända till efterrättelse, så vidt icke särskilda förhållanden föranledde till undantag derifrån, än allenast såsom en af lagstiftaren till ledning vid uppskattningen meddelad anvisning, hvilken det stode vederbörande beskattningsmyndigheter fritt att följa eller icke. Olägenheterna af denna vacklan vid lagbudets tillämpning, hvilken äfven lärer yppat sig vid bevillningsmåls behandling inom Kammarrätten, äro uppenbara. Bland annat kan till följd deraf inträffa, att en person, hvilken ena året påförts bevillning för sina obestämda inkomster inom ett taxeringsdistrikt, der beskattningsmyndigheterna till grund för uppskattningen lagt det löpande årets förhållanden, men följande året, till följd af flyttning, åsättes bevillning af andra beskattningskomitéer, hvilka beräkna inkomsten efter förhållandena under föregående året, två gånger kommer att påföras bevillning efter ett och samma års inkomst-belopp.

Dessa förhållanden ådrogo sig äfven förberedande skattejemkningskomiténs uppmärksamhet. Sedan komitéen påpekat det för en jemlik och rättvis beskattning menliga uti denna olika tillämpning af författningen, anför komitéen vidare, att det kunde synas, som skulle enklaste sättet att förekomma denna oregelbundenhet vara att föreskrifva, det taxeringen alltid skulle verkställas på grund af det föregående årets inkomster. Men härvid mötte stora svårigheter. Antingen skulle då det löpande årets inkomster fortfarande beskattas och endast till sitt belopp beräknas efter det nästföregående årets, eller ock skulle icke det löpande utan det nästföregående årets inkomst *verkligen* beskattas och all inkomst sålunda påföras bevillning ett år senare än för närvarande. I förra fallet kunde grundsatsen icke fullständigt genomföras, enär för första året en ny rörelse utövades, bevillningen måste beräknas redan å detta års inkomst, hvilken sedermera nästföljande år åter skulle läggas till grund för beskattningen, hvaremot den inkomst, som inflöte under det år, då rörelsen upphörde, icke komme att läggas till grund för bevillningsskyldighet. I senare fallet, eller om bevillningen alltid skulle beräknas å och utgå af det nästföregående årets inkomst, komme för all rörelse bevillningen att utgå ett år senare och således fortfara ett år efter det, då rörelsen upphört, hvilket bland annat skulle hafva den påföljd, att under det år, då öfvergången egde rum, inkomst i allmänhet blefve befriad från bevillning, så vida icke samma års inkomst skulle två gånger beskattas. I betraktande häraf och med hänsyn jemväl till den menliga inverkan en sådan anordning skulle utöfva på kommunalbeskattningen samt politisk och kommunal rösträtt och valbarhet, ansåg komitéen någon väsentlig förändring af nu gällande föreskrifter uti ifrågavarande

afseende icke böra ega rum, men väl att dessa föreskrifter borde förtydligas, så att någon skiljaktig uppfattning af desamma icke behöfde befaras.

Utskottet, som instämmer i detta förberedande skattejemkningskomiténs uttalande, vill derjemte påpeka olägenheter, hvilka utom de nyssnämnda skulle så väl för den enskilde skattskyldige som för det allmänna följa af en ovilkorlig föreskrift, att de ifrågavarande inkomsterna skulle beräknas på grund af förhållandena under nästföregångna året. För ett industrielt företag, som ena året lemnat en betydande vinst, men det följande på grund af missgynnande konjunkturner gått med förlust, måste det t. ex. kännas synnerligen tryckande att under detta år nödgas i skatter utgifva ett större belopp, hvilket deremot för det föregående året kunnat med lätthet utgöras. Och om de missgynnande konjunkturnerna föranleda en betalningsinställelse, kan lätteligen inträffa, att det allmänna går i mistning af det skattebelopp, som för det föregående årets vinst bort tillkomma detsamma.

På grund af hvad Utskottet sålunda anfört, anser sig Utskottet böra hemställa,

att Riksdagen må besluta det 7 § 3 mom. 1 punkten i Bevillningsstadgan må erhålla följande förändrade lydelse:

“Inkomst genom bruks-, fabriks- och handelsrörelse, sjöfart, handverk eller annat yrke samt med tjänstebefattning förenade tjänstgöringspenningar och sportelersättning äfvensom obestämda eller extra inkomster taxeras för det löpande året och må, i saknad af annan, tillförlitligare grund för uppskattningen, ledning dervid tagas af förhållanden under näst föregångna året“.

8:o.

Bevillningsstadgans 16 § föreskrifver:

“Utländing, som reser omkring i landet och för egen eller, såsom utskickad, för annans räkning bjuder ut eller slutar handel om utländska varor, skall, vid ankomsten till riket, till närmaste kronouppbördsman i stad aflemna skriftlig uppgift, huru länge han ämnar här qvarstanna, samt dervid erlægga etthundra kronor för rättigheten att under en tid af högst tre månader idka dylik handel; åliggande det honom att derest han efter nämnda tid vill samma rättighet utöfva, förskottsvis betala ytterligare fyrtio kronor i månaden, hvilken afgift skall antingen för längre tid på en gång eller för minst en månad om sänder, men alltid för full månad, inbetalas till kronans uppbördsman i stad inom det län, der han vid betalningstiden sig uppehåller; skolande qvittenset å den erlagda afgiften vara meddeladt å tryckta blanketter, som, efter vederbörliga requisitioner, böra af Statskontoret Kongl. Maj:ts Befallningshafvande tillsändas, för att kronans upp-

bördsmän i städerna tillhandahållas, och hvilka blanketter, som skola lyda dels å etthundra kronor, dels å fyratio kronor hvardera, böra innehålla erinran om behörigt iakttagande af hvad gällande författningar i afseende å dylik handel stadga.

Den utlänning, som, utan att hafva den stadgade afgiften behörigen erlagt, beträdes med att bjuda ut eller sluta handel om utländska varor, skall, jemte afgiftens erläggande, böta femhundra kronor. Förbrytelser häremot upptagas af poliskammare, der sådan finnes, och eljest af allmän domstol; och fördelas de ådömda böterna lika emellan åklagaren och de fattiga.

De sålunda uppburna bevillningsmedlen åligger det uppbördsmännen att, under titel: »*Bevillning af utländska handlande och handelsexpediter*», såsom andra kronomedel i behörig ordning uti länets ränteri leverera; hvarförutom vid hvarje års slut bör uppgöras och till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande insändas redovisning för de emottagna qvittensblanketterna, hvilka redovisningar, sedan desamma blifvit till rigtigheten af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande styrkta, böra inom Januari månads slut det följande året till Statskontoret insändas, för att med ränteriredogörelserna jemföras och derefter aflemnas till Kongl. Maj:ts och Rikets Kamrarrätt, för att tjena till ledning vid räkenskapernas granskning.

För de ifrån Statskontoret till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande afsända qvittensblanketterna, hvilka, intill dess desamma till uppbördsmännen utlemnas, skola i landtränteriet förvaras, bör jemväl inom Januari månads utgång behörig redovisning till Statskontoret insändas.

Hvad i denna paragraf är stadgadt rörande särskild bevillningsafgift af utlänning, som utbjuder eller försäljer utländska varor, gäller icke för norrman, som idkar handel med norska produkter.“

I underdånig skrifvelse den 15 Maj 1878 anhöll Riksdagen, att Kongl. Maj:t täcktes underkasta gällande näringslagstiftning, i hvad den anginge utlänningar, en revision i syfte att förhindra, att sådane här i landet idkade handel utan att erlægga skatt till staten och kommunen, samt att Kongl. Maj:t behagade fastställa de inskränkningar i den utlänningar medgifna näringsfrihet, som för nämnda ändamål kunde finnas nödvändiga, äfvensom skärpa ansvarsbestämmelserna för olofflig handelsrörelse och meddela föreskrifter, som underlättade vederbörande myndigheters kontroll öfver iakttagande af de för utlänningars näringsfrihet stadgade vilkor.

Sedan Kommerskollegium, efter det Öfverståthållareembetet och Kongl. Maj:ts samtliga Befallningshafvande blifvit hörde, i detta ärende inkommit med underdånigt utlåtande af den 31 December 1878, utfärdades den 20 Juni 1879 nådig förordning om ändring af vissa paragrafer i förordningen den 18 Juni 1864 angående utvidgad näringsfrihet. Då Kommerskollegium i sitt berörda utlåtande framhållit några stadganden i 16 § Bevillningsstadgan, som otvifvelaktigt egde ett ganska nära samband med näringsförfattningen i vissa delar, och på hvilka Kol-

legium trott sig böra fästa Kongl. Maj:ts nådiga uppmärksamhet för det fall, att Kongl. Maj:t skulle finna lämpligt att i afseende å desamma göra Riksdagen något meddelande, infordrades öfver Kollegii framställning i denna del Kammarrättens underdåniga utlåtande, hvilket afgafs den 7 November sistlidet år.

Genom nådig remiss den 23 sistlidne Januari har Kongl. Maj:t låtit till Bevillnings-Utskottet öfverlemna samtliga handlingarne i detta ärende, och har Utskottet derjemte fått från Andra Kammaren mottaga en af Herr *J. Sjöberg* derstädes väckt motion (N:o 30) angående samma ämne.

Uti sitt ofvanberörda underdåniga utlåtande yttrar Kommerskollegium i förevarande ämne följande, hvilket Utskottet ansett sig på detta sätt böra bringa till Riksdagens kännedom.

“Uti första punkten af nämnda paragraf (§ 16 i Bevillningsstadgan), föreskrifves, bland annat, att utlänning, som reser omkring i landet och för egen eller, såsom utskickad, för annans räkning bjuder ut eller slutar handel om utländska varor, skall, vid ankomsten till riket, till närmaste kronouppbördsman i stad aflemna skriftlig uppgift, huru länge han ämnar här qvarstanna. Jemföres denna föreskrift med innehållet af — — — — — § 17 i 1835 års bevillningsstadga, så finnes, att i det senare talas icke allenast om utlänningar, “som resa omkring i landet och efter eller utan medhafvande prof, för egen räkning eller, såsom utskickade för andra, utbjuda eller sluta handel om utländska varor“, utan deri förekomma ock, hvilket för den närvarande undersökningen är af en viss vigt, omedelbart efter ordet “varor“ följande ord “eller eljest drifva handel“, hvilket senare uttryck väl lärer otvetydigt utmärka, att den i samma författningsrum bestämda bevillningsafgiften skulle erläggas äfven af de kringresande utlänningar, hvilka höllo varor till salu. De sednast anförda orden “eller eljest drifva handel“ återfinnas icke uti den närmast följande bevillningsstadgan af den 8 Juni 1841, och de förekomma icke heller hvarken uti sedermera utfärdade bevillningsstadgar eller uti det, i denna del af en på Rikets Ständers begäran af Kongl. Maj:t den 19 Juni 1858 förordnad komité under den 2 Juli påföljande år afgifna förslag till förnyad författning angående allmänna bevillningens utgörande, hvilket förslag under § 23 väsentligen öfverensstämde med de föreskrifter, som uti nu ifrågavarande hänseende voro intagna i bevillningsstadgan af den 8 Mars 1858 och sedermera under § 16 infördes uti den vid 1859—1860 årens riksdag antagna bevillningsstadga, hvilka åter, såsom i det föregående är sagdt, hufvudsakligen äro lika lydande med föreskrifterna uti § 16 af nu gällande bevillningsstadga. Af innehållet utaf merberörda paragraf i den del, hvarom nu är fråga, likasom uti dermed öfverensstämmande från och med år 1841 meddelade stadganden i ämnet lärer få slutas, att Rikets Ständer vid den tiden och sedermera, likasom derefter Riksdagen, åsyftat, att de stadgade bevillningsafgifterna skulle erläggas endast af sådana utlänningar, hvilka reste omkring i landet för

att med inhemska köpmän eller andra personer inleda handel om utländska varor, vare sig att detta skedde eller sker medelst prof å sådana varor eller icke; hvaremot utlänning, som förde omkring i landet utländska varor till omedelbar försäljning, skulle i fråga om bevillning därför vara underkastad på sådana fall tillämpliga bestämmingar uti bevillningsstadgan. Skulle i afseende derå någon tvekan vara berättigad, så lär den kunna undanrödjas genom den behandling, denna fråga undergick vid 1877 års riksdag. Vid denna riksdag hade nemligen väckts motion om ändring i uppgifvet syfte af 16:de paragrafen i bevillningsstadgan, öfver hvilken motion Bevillnings-Utskottet afgaf yttrande uti 5:te punkten af sitt betänkande N:o 9 angående allmänna bevillningen. I detta yttrande förmåles, bland annat, att hvad af motionären till stöd för det framställda ändringsförslaget blifvit anfördt äfvensom af sjelfva förslagets innehåll ville det synas, som motionären utgått från det antagande, att i fråga varande paragraf i bevillningsstadgan äfven vore tillämplig å utlänningar, hvilka här i riket drefve verklig handel, samt att motionären med sitt förslag afsett att åstadkomma, det desse utlänningar verkligen erlade den i nämnda paragraf bestämda bevillningsafgift för hela den tid, de utöfvade sin handelsrörelse härstädes; men att, enligt Utskottets förmenande, paragrafen endast vore tillämplig på sådana utlänningar, som för egen eller principalers räkning upptoge order eller enligt medförda prof utbjöde varor, och att deremot de utlänningar, som här i riket sjelfve eller genom andra idkade verklig handel, skulle för denna sin handelsrörelse erlägga ej blott vanlig inkomstbevillning, utan äfven kommunalutskylder. Med uttalande slutligen, att Utskottet nogsamtt insåge behovet af att i bevillningsstadgan införa förändrade, efter nu varande förhållanden lämpade föreskrifter i fråga om utländings bevillningsskyldighet, hemställde Utskottet på anförda skäl, att motionen icke måtte föranleda någon Riksdagens åtgärd, hvilken hemställan också blef utan någon meningskiljaktighet af Riksdagens båda kamrar bifallen, likasom mot Utskottets i detta ämne i öfrigt afgifna yttrande icke förekom någon anmärkning. Det lär således få antagas, att utlänning, som här i landet idkar verklig handelsrörelse, ehvad detta sker under längre eller kortare tid, skall beskattas i enlighet med de uti § 6 bevillningsstadgan bestämda grunder för bevillning för inkomst af kapital eller arbete, hvilket antagande vinner ytterligare stöd af innehållet utaf författningens 8:de paragraf, enär deri från utgörande af inkomstbevillning frikallas ej mindre "främmande maktens härvarande beskickningar och konsulater tillhörande personer jemte deras betjening, såvida de icke äro svenska undersåtar eller inom riket drifva handel eller utöfva annat yrke", än äfven "utländsk man, hvilken endast såsom resande sig i Sverige uppehåller och här i riket hvarken idkar någon näring eller är i statens, kommuns eller svensk undersåtes tjänst anställd".

Emellertid torde å andra sidan, med sannolikhet kunna antagas, att bevillningsstadgans nu i fråga varande bestämmingar efter tillkomsten af 1841 års stadga

icke alltid eller allestädes blifvit eller ens för närvarande blifva tolkade i enlighet med nyss anförda åsikter; och det synes derföre, att de, till förekommande af all tveksamhet om rätta uppfattningen af desamma, böra i någon mån förtydligas och fullständigas. Kollegium föreställer sig, att detta skulle åstadkommas derigenom, dels att åt början af 1:sta punkten i merberörda § 16 gäfves ungefärligen denna lydelse: Utländing, som reser omkring i landet och för egen eller, såsom utskickad, för annans räkning till inledande af handel samt med eller utan varuprof bjuder ut eller slutar handel om utländska varor att framdeles från utlandet levereras, skall vid ankomsten till riket o. s. v.; dels ock att vid slutet af den nuvarande paragrafen fogades ett nytt moment af innehåll, att utländing, som reser omkring i landet och för egen eller annans räkning bjuder ut till försäljning eller försäljer af honom medförda eller eljest i riket befintliga varor, skall erlægga bevilling i enlighet med de i § 6 bestämda grunder, samt att hvad sålunda stadgas skall ega tillämpning äfven i det fall, att utländing medför utländska varor, som förut blifvit under en eller annan form reqvirerade. I sammanhang härmed anser sig Kollegium äfven böra göra en erinran vid innehållet af 2:a stycket eller momentet af oftanämnda § 16, der det föreskrifves, bland annat, att den utländing, som, utan att hafva den stadgade afgiften behörigen erlagt, beträdes med att bjuda ut eller sluta handel om utländska varor, skall, jemte afgiftens erläggande, böta femhundra kronor, äfvensom att de ådömda böterna fördelas lika emellan åklagaren och de fattiga. Då emellertid den förbrytelse, som i berörda moment afses, synes kunna vara mer eller mindre straffbar, torde det med rättvisans fordringar och numera i allmänhet antagna grundsatser öfverensstämma, att äfven i fråga om sådan förbrytelse latitudsystemet tillämpas och att sålunda bötesbeloppet bestämmes t. ex. från femtio till och med femhundra kronor. Vidare och i betraktande af de ordnade förhållanden, hvaruti fattigvårdsväsendet genom senare tidens lagstiftning kommit, lär det kunna anses vara mindre lämpligt, att de fattiga skola hafva andel i böterna, och med hänsyn dertill samt för att inom kommunerna väcka intresse för förbrytelsens beifrande föreställer sig Kollegium, att det skulle vara tjenligt att föreskrifva, det hälften af de ådömda böterna skall tillfalla den stads- eller landskommun, hvarest förbrytelsen blifvit begången.»

Hvad sålunda blifvit af Kommerskollegium föreslaget har Kammarrätten i allt väsentligt biträdt, hvarjemte Kammarrätten erinrat, att, enär det kunde inträffa, att den handelsverksamhet, som af här i riket ej bofast utländing härstädes bedrefves, blefve af så kort varaktighet, att sådan utländing skulle, på grund af stadgandet uti 16 § af Instruktionen för taxeringsförrättningarne, kunna undgå all beskattning för denna sin verksamhet, till sistnämnda paragraf torde böra fogas ett tillägg af innehåll, att utländing, som ej är här i riket mantalsskrifven, skall, äfven om han före den 1 Maj det år, taxeringen förrättas, upphört med sitt förut idkade

yrke och sådant vederbörligen aumält, taxeras till bevillning för den tid, han yrket utöfvat.

Uti ofvan omförmälda motion har Herr J. Sjöberg såsom sina upptagit de förslag, som blifvit väckta af Kommerskollegium om ändringar i 16 § Bevillningsstadgan och af Kammarrätten om tillägg till 16 § af Instruktionen för taxeringsförrättningarne.

Utskottet, som funnit berörda förslag, såsom i väsentlig mån förtydligande och fullständigande nu gällande bestämmelser i fråga om utländske handlandes och handelsexpediters bevillningsskyldighet, vara egnade att åstadkomma en verkställbar tillämpning af dessa bestämmelser, har dervid icke funnit annat att erinra, än att minimibeloppet, 50 kronor, af de för öfverträdelse af författningens föreskrifter föreslagna böter syns Utskottet väl lågt, hvarföre Utskottet ansett detsamma kunna höjas till 100 kronor.

Utskottet hemställer,

a) att Riksdagen må besluta följande förändrade lydelse af 16 § Bevillningsstadgan:

»Utländing, som reser omkring i landet och för egen eller, såsom utskickad, för annans räkning till inledande af handel samt med eller utan varuprof bjuder ut eller slutar handel om utländska varor att framdeles från utlandet levereras, skall, vid ankomsten till riket, till närmaste kronouppbördsman i stad aflemna skriftlig uppgift, huru länge han ämnar här qvarstanna, samt dervid erlægga etthundra kronor för rättigheten att under en tid af högst tre månader idka dylik handel; åliggande det honom att, derest han efter nämnda tid vill samma rättighet utöfva, förskottsvis betala ytterligare fyratio kronor i månaden, hvilken afgift skall antingen för längre tid på en gång eller för minst en månad om sänder, men alltid för full månad, inbetalas till kronans uppbördsman i stad inom det län, der han vid betalningstiden sig uppehåller; skolande qvittenset å den erlagda afgiften vara meddeladt å tryckta blanketter, som, efter vederbörliga requisitioner, böra af Statskontoret Kongl. Maj:ts Befallningshafvande tillsändas, för att kronans uppbördsmän i städerna tillhandahållas, och hvilka blanketter, som skola lyda dels å etthundra kronor, dels å fyratio kronor hvardera, böra innehålla erinran om behörigt iakttagande af hvad gällande författningar i afseende å dylik handel stadga.

Den utlänning, som, utan att hafva den stadgade afgiften behörigen erlagt, beträdes med att bjuda ut eller sluta handel om utländska varor, skall, jemte afgiftens erläggande, böta från och med *ett*hundra till och med *fem*hundra kronor. Förbrytelser häremot upptagas af poliskammare, der sådan finnes, och eljest af allmän domstol; och fördelas de ådömda böterna lika emellan åklagaren och *den kommun, hvarest förbrytelsen blifvit begången.*

De sålunda uppburna bevillningsmedlen åligger det uppborädsmännen att, under titel: »Bevillning af utländske handlande och handelsexpediter», såsom andra kronomedel i behörig ordning uti länets ränteri leverera; hvarförutom vid hvarje års slut bör uppgöras och till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande insändas redovisning för de emottagna qvittensblanketterna, hvilka redovisningar, sedan desamma blifvit till rättigheten af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande styrkta, böra inom Januari månads slut det följande året till Statskontoret insändas, för att med ränteriredogörelserna jemföras och derefter aflemnas till Kongl. Maj:ts och Rikets Kammarrätt för att tjena till ledning vid räkenskapernas granskning.

För de ifrån Statskontoret till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande afsända qvittensblanketterna, hvilka, intill dess desamma till uppborädsmännen utlemnas, skola i landträneriet förvaras, bör jemväl inom Januari månads utgång behörig redovisning till Statskontoret insändas.

Hvad här ofvan i denna § är stadgadt rörande särskild bevillningsavgift af utlänning, som utbjuder eller försäljer utländska varor, gäller icke för norrman, som idkar handel med norska produkter.

Utlänning, som reser omkring i landet och för egen eller annans räkning bjuder ut till försäljning eller försäljer af honom medförda eller eljest i riket befintliga varor, skall erlægga bevillning i enlighet med de i § 6 bestämda grunder; skolande hvad sålunda är vordet stadgadt ega tillämpning äfven i det fall, att utlänning medför utländska varor, som förut blifvit under en eller annan form requirerade;»

samt

b) att åt 16 § i Instruksen för taxeringsförrättningarne må gifvas följande förändrade lydelse:

»Så vida icke handlande, handverkare eller annan nä-

ringsidkare före den 1 Maj det år, taxeringen förrättas, upphört med sitt förut idkade yrke och sådant hos vederbörande myndighet anmält, bör inkomstbevillning för detsamma efter stadgad beräkningsgrund honom påföras; dock att utländing, som ej är här i riket mantalsskrifven, skall, äfven om han före den 1 Maj det år, taxeringen förrättas, upphört med sitt förut idkade yrke och sådant vederbörligen anmält, taxeras till bevillning för den tid, han yrket utöfvat.»

9:o.

I betänkandet N:o 3 hemställde Utskottet, att Riksdagen icke måtte bifalla en af Herr A. P. Lind inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 135) derom, »att, genom Riksdagens åtgärd, alla de svenska undersåtar, hvilka blifvit tilldelade någon af de uti 3 § af gällande stämpelpappersförordning omförmälda ordnar samt dem emottagit, men icke kunna förete utnämningensbref såsom kommandörer eller riddare, måtte i bevillning årligen påföras en i sammanhang med öfriga bevillningar redovisad afgift, motsvarande sex procent af det stämpelpappersvärde, som, vid den tid utnämningen meddelades, författningsenligt skolat ifrågavarande utnämningensbref påföras».

§ 22.

Denna Utskottets hemställan har blifvit af Första Kammaren bifallen, hvar emot Andra Kammaren, med afslag derå, bifallit motionärens i ämnet gjorda framställning.

Derest vid den gemensamma omröstning, som i anledning af denna frågans utgång kommer att ega rum, Riksdagens beslut skulle utfalla i öfverensstämmelse med Andra Kammarens, är Utskottet sinnadt att föreslå ett tillägg till 22 § Bevillningsstadgan, i sammanhang hvarmed den öfver samma paragraf förekommande rubrik torde böra undergå förändring; derom Utskottet redan nu velat

hos Riksdagen göra anmälan.

10:o.

24 § i gällande Bevillningsstadga har följande lydelse:

§ 24.

»Till upplysning och ledning vid bestämmande af de bevillningsavgifters belopp, som skola utgöras, böra före den 15 Mars nedannämnda år följande officiella uppgifter meddelas, nemligen:

b) hvarje år:

1:o) af styrelserna öfver brandförsäkringsinrättningarna eller deras agenter eller vederbörande brandstodskomitèer: uppgift rörande försäkringsvärdet å de byggnader,

som i stad på dess område eller i köping blifvit mot brandskada försäkrade, sedan enahanda uppgift af samma styrelse eller komité nästföregående året meddelades;

och i 4 § af Instruksen för taxeringsförrättningarna föreskrifves bland annat:

“Värdet af *fast egendom* föreslås och bestämmes med ledning af:

4:o) *brandförsäkringsvärdet* å de i stad och på dess områden eller i köping befintliga egendomsars åbyggnad samt å bruks-, qvarn- och fabriksbyggnader på landet äfvensom å andra der uppförda hus och byggnader, hvilka icke begagnas för jordbruket och dess binäringar tillhörande rörelse, samt å sådan åbyggnad på särskilda lustställen och dermed jemförliga mindre lägenheter, som utgör dessas egentliga värde; dock bör, derest brandförsäkringsbeloppet skulle betydligt understiga de brandförsäkrade husens och byggnadernas verkliga värde, det senare, men icke det förre, antagas såsom grund för bevillingstaxeringen;

Emot nu anförda bestämmelser anmärker Herr *Jan Magnusson* uti en inom Andra Kammaren väckt, till Utskottet hänvisad motion (N:o 49) att, ehuru väl 4 § i Instruksen för taxeringsförrättningarna stadgade, att å landet ej mindre än i städerna brandförsäkringsvärdet skulle tjena till ledning vid taxeringen af vissa slag utaf fast egendom, föreskrift likväl saknades om skyldighet för brandförsäkringsinrättningarna att till taxeringsförrättningarna aflemna uppgifter angående försäkringsvärdet å byggnader å landet. Då till följd häraf ofta inträffade, att beskattningskomitéerna icke vore i stånd att tillämpa Instruksen bestämmelser i denna del, hemställer motionären, “att Riksdagen ville besluta och på lämpligt ställe i Bevillningsstadgan införa stadgande derom, att brandförsäkringsinrättningar eller deras agenter eller vederbörande brandstodskomitéeer böra lemna enahanda uppgifter rörande brandförsäkringsvärdet å såg-, qvarn-, bruks- och fabriksbyggnader på landet, som de enligt 24 § i Bevillningsstadgan äro skyldige att meddela rörande hus och byggnader i stad och köping“.

Utskottet finner den af motionären mot lydelsen af 24 § Bevillningsstadgan, jemförd med 4 § af Instruksen för taxeringsförrättningarna, rigtade anmärkning grundad. Förstnämnde paragraf torde derföre böra bringas till närmare öfverensstämmelse med den senare genom utsträckning af brandförsäkringsinrättningarnes uppgiftsskyldighet jemväl till de i sagda paragraf af Instruksen omförmälda byggnader å landet. Då det likväl måste för brandförsäkringsinrättningarna vara förnadt med svårighet att afgöra, huruvida åbyggnaden å de i samma paragraf omförmälda “särskilda lustställen och dermed jemförliga mindre lägenheter“ är af beskaffenhet att utgöra dessas egentliga värde, hafva sådana byggnader icke synts böra upptagas bland dem, hvilka utgöra föremål för uppgiftsskyldigheten, helst de väl i

de flesta fall torde kunna anses hänförliga under de i paragrafen äfven omförmälda "hus och byggnader, hvilka icke begagnas för jordbruket och dess binäringar tillhörande rörelse". Utskottet hemställer,

att § 24 litt. b) mom. 1 Bevillningsstadgan må erhålla följande förändrade lydelse: "af styrelserna öfver brandförsäkringsinrättningarne eller deras agenter eller vederbörande brandstods-komitéer: uppgift rörande försäkringsvärdet å *de i stad och på dess områden eller i köping befintliga egendomars åbyggnad samt å bruks-, qvarn- och fabriksbyggnader på landet äfvensom å andra der uppförda hus och byggnader, hvilka icke begagnas för jordbruket och dess binäringar tillhörande rörelse; börande denna uppgift afse samtliga hithörande byggnader, hvilka blifvit mot brandskada försäkrade, sedan enahanda uppgift af samma styrelse eller komité nästföregående året meddelades*".

11:o.

Enligt 30 § i gällande Bevillningsstadga skall hvarje socken på landet utgöra ett beredningsdistrikt, med rätt för Kongl. Maj:ts Befallningshafvande att fördela större socknar i två eller flera beredningsdistrikt samt att sammanslå två eller flera mindre socknar till ett distrikt. Likaså skall enligt 42 § i allmänhet på landet hvarje pastorat utgöra särskildt taxeringsdistrikt, men der Kongl. Maj:ts Befallningshafvande pröfvar sådant lämpligt, må större pastorat fördelas i flera och deremot invid hvarandra belägna smärre pastorat sammanslös till ett enda gemensamt taxeringsdistrikt.

§ 30.

§ 42.

Uti motion, N:o 25, inom Första Kammaren anför Herr *J. Bengtsson*, att inom vårt land finnes mångfaldiga socknar, som vore fördelade på särskilda så väl fögderier som län. Dessa socknedelar lösrycktes vid taxeringsförrättningarne från hvarandra derigenom att socknedelen i det ena fögderiet, så vida den icke i och för sig sjelf kunde utgöra ett berednings- eller taxeringsdistrikt, sammansloges med en eller flera af kommunerna inom det fögderi, under hvilket socknedelen i judicielt och administrativt hänseende vore lydande. Den andra socknedelen behandlades på samma sätt. Följden häraf blefve den, att den kommun, som råkade vara fördelad på olika fögderier eller län, icke finge tillgodonjuta samma fördelar, som öfriga landtsocknar i riket, att på en gång och af samma personer blifva i bevillningsberedningen föreslagen till och i taxeringskomitéen påförd bevillning till Kongl. Maj:ts och kronan. Deraf följde vidare, att inom sådan socken, hvilken i öfrigt hade gemensamma kommunalangelägenheter, olikheter i beskattningssättet uppstode. Detta vore i synnerhet fallet vid fråga om taxering af jordbruksfastigheterna, hvilka kunde åsättas högre bevillningstaxeringsvärde i den ena socknedelen än i den andra, oan-

sedt jordegendomen inom socknen i dess helhet vore af lika godhet. Detta inver- kade menligt icke allenast i afseende på beloppet af den allmänna bevillningen inom socknen i dess helhet, utan särskildt på de kommunala utskylderna, på löner till presterskapet m. fl. afgifter, som utginge efter bevillningstaxeringsvärdet. För att afhjelpa de olägenheter, som måste blifva en nödvändig följd af detta beskattnings- sätt, föreslår motionären, "att till §§ 30 och 42 i Bevillningsstadgan måtte fogas ett tillägg, med föreskrift att äfven de socknar, som vore belägna i särskilda fögderier eller län, skulle, der ej socknens storlek föranledde till annan bestämmelse, utgöra ett bevillningsberednings- och taxeringsdistrikt med ledamöter utsedda från socknen i sin helhet, på det sålunda jemnhet i beskattningen äfven uti dessa kommuner måtte åstadkommas. Kronofogde och häradsskrifvare inom de olika fögderierna borde vara tillstädes för att föra protokoll och längder hvar för sitt fögderi. Dessutom borde hinder ej möta, att, der lokala förhållanden det medgäfve, till ett berednings- och taxeringsdistrikt indela flera socknar eller pastorat tillsammans med den socken, som vore belägen inom olika fögderier, hvilken åtgärd borde bero på Konungens Be- fallningshafvandes pröfning och bestämmande, synnerligen inom de socknar, som ligga inom olika fögderier, men dock äro belägna i samma län".

Sedan länge utgör bristen på öfverensstämmelse mellan landets administrativa och ecklesiastika indelning föremål för klagan. Och då den ecklesiastika indelningen tillika, åtminstone i det öfvervägande flertalet fall, utgör grunden för landets fördel- ning i kommuner, har saknaden i enhet mellan områdena för statsadministrationens och den kommunala sjelfstyrelsens verksamhet måst blifva allt känbarare, ju större betydighet sjelfstyrelsen under senare tider ernått. Då vidare Bevillningsstadgan ordnat formerna för bevillningens åläggande sålunda, att åt kommunernas organ uppdragits den egentliga taxeringen, medan deremot statens tjenstemän derå utöfva en kontrollerande verksamhet och uppbära de påförda skatterna, hafva nämnde ad- ministrativa oregelbundenheter ej heller kunnat undgå att utöfva en störande inver- kan jemväl på beskattningens gång. För de klagomål, som framkallats af dessa för- hållanden, har motionären gjort sig till målsman; och att klagomålen icke varit obe- fogade torde en granskning af samma förhållanden gifva vid handen.

I detta afseende må först anmärkas, att de paragrafer i Bevillningsstadgan, som afhandla distrikten för bevillningsberedningarne och taxeringskomitéerna, icke äro fullt tillämpliga på de socknar och pastorat, hvilka äro fördelade mellan tvenne eller flere fögderier eller län. De i §§ 30 och 42 meddelade föreskrifterna, att på landet i allmänhet hvarje socken skall utgöra ett berednings- och hvarje pastorat ett taxeringsdistrikt, ega på sådana socknar och pastorat icke tillämpning, då den verk- samhet i afseende på bevillningstaxeringarne, som Bevillningsstadgan uppdrager åt de administrativa myndigheterna att jemnsides med kommunernas förtroendemän utöfva, af nämnde myndigheter icke kan utöfvas utom gränserna för deras tjenstgö- ringsdistrikt och derföre äfven påkallat särskilda beskattningsförrättningar inom de

delar af en socken eller ett pastorat, som tillhöra olika administrativa fördelningar. Och om sålunda å ena sidan ifrågavarande socknar och pastorat alltid måste fördelas i flere berednings- eller taxeringsdistrikt, äfven utan att deras storlek, enligt 30 och 42 §§, dertill föranleder, synes å andra sidan en sträng tolkning efter ordalydelsen af samma paragrafer icke medgifva, att sådana sockne- eller pastoratsdelar förenas med andra socknar eller pastorat till gemensamma berednings- eller taxeringsdistrikt.

Dessa oegentligheter äro likväl af mera formel natur. Men äfven om man vill medgifva, att dessa sockne- och pastoratsdelar hvar för sig få i och för bevillingstaxeringarne räknas som särskilda "socknar" och "pastorat", saknas icke oegentligheter af beskaffenhet att materiellt inverka på de skattskyldiges rätt.

Den väsentligaste af dessa oegentligheter har blifvit uti motionen framhållen. Det är gifvet, att, då beskattningen inom de särskilda socknedelarne verkställas af olika beskattningsmyndigheter, som vid sina åtgöranden kunna ledas af olika grundsatser, resultatet af taxeringen för socknen i dess helhet ofta kan komma att förete en för rättvisa och jemlikhet i beskattningen menlig ojämnhet mellan socknens olika delar, hvilken ojämnhet i synnerhet måste blifva känbar vid utgörandet af de utskylder för kommunala ändamål, för hvilka bevillningen ligger till grund.

Denna oegentlighet är likväl icke den enda.

Enligt mantalsskrifningsförordningen förrättas på landet mantalsskrifningen af häradsskrifvaren, i allmänhet särskildt för hvarje socken. Men då häradsskrifvaren icke eger utföra sina funktioner utom gränserna för fögderiet, måste särskilda mantalsskrifningsförrättningar ega rum och särskilda mantalsslängder upprättas för de delar af samma socken, hvilka ligga inom olika fögderier eller olika län. Om nu det fall förutsättes, att en socken är fördelad mellan tvenne län, komma socknens invånare att fördelas på tvenne mantalsslängder, en för hvardera länet. Då enligt 9 § sista mom. Bevillningsstadgan hvar och en skattskyldig, som icke tillhör någon af de uti paragrafens föregående moment uppräknade kategorier, skall påföras bevilling der han är mantalsskrifven, kommer hvarje sådan skattskyldig att allenast inom den socknedel, der han är mantalsskrifven, erlægga bevilling, ehuru han måhända, såsom t. ex. är förhållandet med församlingens pastor, uppbär sina inkomster från hela socknen. Detta medför visserligen för den egentliga kommunalbeskattningen ingen annan olägenhet än den ofvannämnda, som kan härflyta af en inom de olika socknedelarne följd olika beräkningsgrund vid taxeringen, men deremot måste för det ena länet bevillingens totalbelopp härigenom minskas med bevillingen för de inkomstbelopp, hvilka, ehuru inom länet uppburna, beskattas inom det andra länet. Då nu enligt 47 § landstingsförordningen landstingsskatten skall utgå i förhållande till den allmänna bevilling enligt Art. II Bevillningsstadgan för fast egendom eller för inkomst af kapital eller arbete, som af en hvar skattskyldig till statsverket erlægges, på det sätt att den summa, som af landstinget blifvit till uttaxering bestämd,

jemföres med hela det från länet till statsverket utgående bevillningsbelopp enligt Art. II, kommer landstingsskatten att för invånarne i det förra länet utgå med högre belopp, än den skulle utgjort, derest ofvannämnda, inom länet uppburna inkomst äfven derstädes fått läggas till grund för bevillningsskyldighet; likasom detta län till följd af samma förhållande äfven kommer i en sämre ställning vid beräkningen af den del af bidragen till skjutsentreprenader, hvilken enligt Kongl. stadgan angående skjutsväsendet den 31 Maj 1878 skall af staten gäldas. Och då slutligen enligt 10 § Bevillningsstadgan för inkomst, som beskattas på annat ställe än den skattskyldiges mantals-skrifningsort, befrielse eller lindring i bevillningen efter § 8 icke får tillgodonjutas, eger en skattskyldig, som inom båda socknedelarne drifver rörelse, icke samma rätt som invånare i andra socknar att tillgodonjuta den i 8 § omnämnda förmån å hela sin inom socknen uppburna inkomst.

Flera exempel på det för beskattningens jemna gång menliga uti nu afhandlade oregelbundenheter skulle tvifvelsutän kunna anföras. Det anförda synes emellertid Utskottet utgöra tillräcklig grund att taga frågan om dessa missförhållandens afhjelpande under allvarligt öfvervägande. Motionären har för sådant ändamål föreslagit införande i Bevillningsstadgan af en bestämmelse, att äfven de socknar, som äro belägna i särskilda fögderier eller län, skola utgöra ett berednings- och taxeringsdistrikt med ledamöter utsedda från socknen i dess helhet samt att kronofogde och häradsskrifvare inom de olika fögderierna borde vara tillstädes för att föra protokoll och längder, hvar för sitt fögderi. En anordning i sådan rigtning skulle undanröjda åtminstone en del af de öfverklagade missförhållandena och måhända äfven utan allt för stora svårigheter låta sig genomföra, der de fögderier, mellan hvilka socknarne äro fördelade, tillhöra samma län. Der åter detta icke är förhållandet och således de befogenheter i afseende på taxeringsförrättningarne, hvilka Bevillningsstadgan tillägger Kongl. Maj:t Befallningshafvande, utöfvas af olika myndigheter för de båda socknedelarne, måste den föreslagna anordningen förutsätta omfattande ändringar i Bevillningsstadgan. Vid sådant förhållande och då i allt fall ovisst synes vara, huruvida de af de administrativa oregelbundenheterna vållade olägenheter för bevillningstaxeringarna kunna helt och hållet försvinna, så länge sagda oregelbundenheter kvarstå, har Utskottet tvekat att afgifva förslag till sådana ändringar; men då det deremot syntes Utskottet antagligt att med de upplysningar angående merberörda administrativa oregelbundenheter och deras verkningar så väl i ena som andra hänseendet, hvilka måste stå Kongl. Maj:t till buds, en utredning angående nu afhandlade, ingalunda ovigtiga förhållanden skulle med mindre svårighet kunna af Kongl. Maj:t verkställas, hemställer Utskottet,

att Riksdagen må i underdånig skrifvelse anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t taga i nådigt öfvervägande, huruvida icke de för en rättvis och jemlik beskattning menliga följderna af den bristande enheten mellan landets administrativa och ecklesiastika

indelning må kunna undanrödjas, samt derefter för Riksdagen framlägga förslag till de ändringar i Bevillningsstadgan, hvilka för ändamålets vinnande kunna finnas erforderliga.

12:o.

Angående sammansättningen af bevillningsberedningarne på landet stadgar § 31. § 31. Bevillningsstadgan, att de böra utgöras af någon utaf Kongl. Maj:ts Befallningshafvande förordnad, helst inom distriktet boende person, som eger tillförlitlig kännedom om ortens ekonomiska ställning och industriella förhållanden och hvilken skall vara ordförande och föredragande, samt två eller tre på kommunalstämma utsedde, i orten bosatte personer, af hvilka under sistförlidna år bevillning inom socknen eller pastoratet blifvit erlagd efter då gällande Bevillningsstadgas andra artikel. Äro deremot flera socknar förenade till ett beredningsdistrikt, skall för hvarje socken väljas en eller två ledamöter i beredningen. Vid samma tillfälle, som de ordinarie ledamöterna i bevillningsberedningen utses, skola äfven en eller två suppleanter på enahanda sätt som de ordinarie ledamöterna utväljas.

Uti en inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 54), som blifvit till Utskottet hänvisad, anför Herr O. *Perman*, att en bland anledningarne till den på senare tider öfverklagade ojemnhet, hvarned bevillningen efter andra artikeln påfördes, utan tvifvel, åtminstone hvad landsbygden beträffade, kunde sökas i det förhållande, att enligt ofvan anförde paragraf i Bevillningsstadgan hvarje bevillningsberedning skulle bestå af, utom ordföranden, allenast två eller tre personer, eller, der flere socknar vore till ett distrikt förenade, en eller två ledamöter från hvarje socken. I vidsträcktare socknar eller distrikt, såsom t. ex. i Norrland, kunde nemligen tillförlitlig kännedom om socknens hela ekonomiska ställning eller alla industriella förhållanden icke förutsättas hvarken hos ordföranden eller beredningens få ledamöter, hvilka skulle bedöma nyssberörda förhållanden på orter, som äfven kunde vara belägna flere mil från deras hemvist och till ledning för bedömandet icke hade andra officiella uppgifter, än dem, som anginge försäld fastighet. På grund häraf föreslår motionären, "det Riksdagen ville besluta den ändring uti 31 § gällande Bevillningsstadga, att på landet inom hvarje beredningsdistrikt skola väljas minst fem ledamöter, eller, om behofvet sådant kräver, högst nio, att uti bevillningsberedningens arbeten deltaga".

Genom den i 30 § Bevillningsstadgan Kongl. Maj:ts Befallningshafvande medgifna rätt att fördela större socknar i två eller flere beredningsdistrikt anser väl Utskottet det vara på ett i flertalet fall tillfyllestgörande sätt sörjdt därför, att nödig kännedom om förhållandena i orten må hos beredningarna förefinnas, likasom Utskottet förmenar att inom dessa nämnder, hvilka hafva att förbereda den egentliga taxeringen, arbetets gång i allmänhet icke skulle underlättas genom ökande af antalet ledamöter

i desamma. Emellertid vill Utskottet medgifva, att uti vidsträckta och glest befolkade socknar, hvilka just till följd af befolkningens gleshet ej rätt väl lämpa sig att fördelas i flera beredningsdistrikt, det med delningen afsedda ändamål stundom lättare kunde vinnas genom ökande af antalet ledamöter i beredningen. Utskottet har därför ansett det antal ledamöter, som af kommunalstämman högst får utses, kunna ökas från tre till sex; och läser någon olägenhet deraf icke vara att befara, då Kongl. Maj:ts Befallningshafvande eger ej mindre att afgöra, huruvida till följd af särskilda förhållanden ett ökande af ledamotsantalet i beredningen må vara att föredraga framför socknens fördelning i flera beredningsdistrikt, än äfven att, derest den förstnämnda utvägen föredrages, bestämma det antal ledamöter, som bör väljas. Äro åter flere socknar förenade till ett beredningsdistrikt, torde redan dermed vara ådagalagdt, att de förhållanden, hvilka enligt hvad ofvan är nämndt, stundom kunna framkalla behof af ökad antal ledamöter i beredningen, icke äro för handen, och torde därför i fråga om det antal ledamöter, hvaraf i sådana fall beredningen skall utgöras, förändrade bestämmelser icke erfordras.

Utskottet hemställer,

att åt 31 § i Bevillningsstadgan må gifvas följande förändrade lydelse:

“Hvarje — — — artikel. Dessa — — — rådstuga. På landet bör bevillningsberedningen utgöras af någon utaf Kongl. Maj:ts Befallningshafvande förordnad, helst inom distriktet boende person, som eger tillförlitlig kännedom om ortens ekonomiska ställning och industriella förhållanden och hvilken skall vara ordförande och föredragande samt två, högst sex, på kommunalstämma utsedda, i orten bosatta personer, af hvilka under sistförlidna är bevillning inom socknen eller pastoratet blifvit erlagd efter då gällande Bevillningsstadgas 2:dra artikel. Äro — — — — — beredningen. Vid — — — — — utväljas“.

13:o.

§ 61.
§ 60.

61 § i Bevillningsstadgan lyder:

“Pröfningskomité består af tjugo, högst trettio ledamöter, hvilka Kongl. Maj:ts Befallningshafvande eger utse bland de af taxeringskomitéerna dertill föreslagna personer. Bland ledamöterna i präfningskomitén skall minst hälften vara egare af fast egendom; och böra komiténs ledamöter så utses, att komitén, så vidt förhållandena medgifva, kommer att utgöras af ett efter beskattningens belopp och mängden af de skattskyldige skäligen lämpadt antal dels näringsidkare och dels löntagare, samt att inom komitén icke saknas tillförlitlig kännedom om länets särskilda delar samt dessas ekonomiska tillstånd och hufvudsakliga näringar.

Den, som — — — — — tio kronor.“

Vid innevarande riksdag hafva inom Andra Kammaren blifvit väckta och till Utskottet hänvisade trenne motioner med förslag till förändrad lydelse af denna paragraf, nemligen en (N:o 5) af Herr *N. J. Boström*, en (N:o 44) af Herr *Sven Andersson* samt en (N:o 125) af Herr *J. A. Sjö*. Herr Boström föreslår den ändring i paragrafen, att pröfningskomitén skulle komma att bestå af 20, högst 30 ledamöter, hvilka landstinget skulle ega utse bland de af taxeringskomitéerna föreslagna personer, med paragrafens nuvarande lydelse i öfrigt bibehållen; Herr Sven Andersson föreslår, att samma paragraf måtte sålunda formuleras:

“Pröfningskomité består af 30 ledamöter, hvilka i Stockholm utses ensamt af Öfverståthållareembetet, men i de öfriga länen af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande och vederbörande landsting till hälften vardera, bland de af taxeringskomitéerna dertill föreslagna personer. På det Kongl. Maj:ts Befallningshafvande och landstinget ej med sitt val må falla å samma personer, åligger det Kongl. Maj:ts Befallningshafvande att i god tid för sin del utse ledamöter och genast om sitt val underrätta vederbörande landsting samt tillika uppgifva hvilka personer, som af taxeringskomitéerna blifvit föreslagna. De af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande utsedde skola utgöras dels af fastighetsegare, dels af näringsidkare och dels af löntagare. Landstinget skall utse antingen jordegare eller jordbruksidkare;“

och Herr Sjö, att paragrafen må erhålla denna lydelse:

“Hvarje landsting skall i god tid af Konungens Befallningshafvande erhålla uppgift, å hvilka personer, som af taxeringskomitéerna blifvit föreslagna till ledamöter i pröfningskomitén, och bestämmer sedan i sitt län antalet ledamöter i samma komité samt väljer hälften af det sålunda bestämda antalet ledamöter i pröfningskomitén bland de af taxeringskomitéerna föreslagna personer, dervid dock endast jordbrukare, men ej tjänstemän få väljas. Derefter lemna landstinget underrättelse om valet till Konungens Befallningshafvande, som utser återstående ledamöter bland de af taxeringskomitéerna föreslagna och kallar alla de valde.

I Stockholm förfares på sätt nu är stadgadt, och der två landsting finnas inom samma län, skall pröfningskomitéledamöternas antal bestämmas af Konungens Befallningshafvande, men för öfrigt förfares på sätt häröfver stadgats med iakttagande af att hvarje landsting skall bland de af taxeringskomitéerna föreslagna personer utse sådana jordbrukare, som inom landstingets område äro boende.“

Såsom skäl för de föreslagna förändringarne är hufvudsakligen anfördt, af Herr Boström, att Kongl. Maj:ts Befallningshafvande icke alltid lyckats i pröfningskomitéerna inkalla fullt lämpliga personer, hvarföre sammansättningen af dessa komitéer syntes böra uppdragas åt landstingen, hvilka nu tillika egde utse deputerade för markegångssättningen; af Herr Sven Andersson, att ehuru pröfnings-

komitéernas förnämsta verksamhet borde gå ut på att åstadkomma rättvisa och jemlikhet i beskattningen de olika skatteföremålen emellan, en lång erfarenhet likväl hade ådagalagt, att de af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande utsedda pröfningskomitéerna icke förmått att härvid uppfylla sitt ändamål, samt att orsaken dertill att nämnde komitéer icke åtnjöte den skattdragande befolkningens förtroende låge deri, att ledamöterna ensamt utsåges af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, hvilken myndighet icke kunde ega tillräcklig person- och ortkännedom för att med sitt val alltid träffa de personer, som passade för ett sådant uppdrag; samt af Herr Sjö, att den makt att utse ledamöterna i pröfningskomité, som blifvit lagd i Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes hand, och det tillfälle, som derigenom för den verkställande makten yppades att utöfva inflytande på beskattningens gång, icke syntes förenliga med den i 57 § Regeringsformen uttalade grundsats att svenska folkets urgamla rätt att sig beskatta utöfvas af Riksdagen allena.

Den tanke, som legat till grund för Bevillningsstadgans föreskrifter i afseende på sättet för bevillningstaxeringen af fastighet och inkomst, finnes uttalad i 42 § Bevillningsstadgan, der det heter, att "under allmänna bevillningen inbegripna och på taxering beroende afgifters belopp bestämmes af den för sådant ändamål utaf de skattskyldige — — — inom sig utsedda taxeringskomité". Denna tanke är sjelfstyrelsens grundsats, i vidsträcktaste mån tillämpad på beskattningen. Då det emellertid funnits nödigt att för åstadkommande af en jemlik beskattning underkasta de egentligen taxerande myndigheternas beslut och åtgärder granskning af en för hvarje län gemensam pröfningskomité, har dervid nämnde grundsats underkastats en modifikation. Pröfningskomiténs ledamöter skola nemligen enligt 61 § Bevillningsstadgan utses af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande bland de af taxeringskomitéerna dertill föreslagna personer. Den rätt att ingripa i beskattningsmyndigheternas sammansättning, hvilken sålunda tillagts den administrativa myndigheten utöfver de befogenheter i afseende på det yttre ordnandet af taxeringsförrättningarne och bevakandet af kronans rätt dervid, som Bevillningsstadgan tillerkänt samma myndighet, torde finna sin förklaring i de förhållanden, som voro rådande på den tid, då pröfningskomitéerna först infördes. Då nemligen detta år 1812 egde rum, rörde sig den i vårt land urgamla sjelfstyrelsen ännu icke i fullt ordnade och bestämda former, hvarför dess oinskränkta tillämpning vid taxeringarne kunde synas betänkelig, och då länet ännu saknade ett gemensamt organ för sjelfstyrelsen, låg det nära till hands att åt den högsta administrativa myndigheten inom länet uppdraga pröfningskomiténs sammansättning. Förhållandena hafva emellertid sedan denna tid i väsentlig mån förändrats. Sjelfstyrelsen har genom 1862 års kommunalförfattningar vunnit stadgade former, hvilka under snart tvenne decennier blifvit af erfarenheten pröfvade, och uti det samma år införda landstinget har länet erhållit en representation för sina gemensamma angelägenheter. Tiden har derföre nu synts Utskottet vara inne att tillse,

huruvida icke den grundsats om sjelfstyrelse vid beskattningen, hvarpå Bevillningsstadgan hufvudsakligen är byggd, må kunna äfven vid pröfningskomitéernas bildande fullständigare, än hvad hittills varit fallet, genomföras.

Förslag i syftning att åt landstingen öfverlemna utseendet af samtliga eller någon del af pröfningskomitéernas ledamöter hafva vid flere föregående riksdagar, senast vid sistlidet års, varit väckta utan att likväl vinna framgång. Mot de samma har hufvudsakligen anförts, att bestämmelsen, att taxeringskomitén egde föreslå och Kongl. Maj:ts Befallningshafvande bland de föreslagna utse pröfningskomiténs ledamöter utgjorde en särdeles lyckligt funnen utväg att betrygga ej mindre kommunernas än statens rätt; att derjemte Kongl. Maj:ts Befallningshafvande borde förutsättas i allmänhet ega, stundom i högre grad än landstingen, tillräcklig kännedom om länets så väl invånare som förhållanden i öfrigt, för att med urskilning kunna utse lämpliga personer att i sista hand inom länet afgöra beskattningsfrågor; att, då i en stor del af rikets län landstingen icke sammanträda förrän tredje, fjerde eller sista Måndagen i September, men enligt gällande Bevillningsstadga pröfningskomitéernas sammanträden skola hållas under September eller första hälften af Oktober, samt Konungens Befallningshafvande åligger att i god tid före komiténs sammanträde låta utfärda och ledamöterna tillstålla kungörelse med uppgift å dem, som blifvit till komiténs ledamöter utsedde, så föranleddes af en bestämmelse sådan som den föreslagna förändrade föreskrifter i afseende på tiden för pröfningskomitéernas sammanträden, förutom att ett fördröjande af komiténs arbeten deraf skulle i flera fall blifva en följd; samt att, då ett län kunde vara deladt i flera landstingsområden samt äfven andra städer än Stockholm finnas, hvilka ej deltaga i landsting, så måste, om åt landstingen uppdroges att utse pröfningskomiténs ledamöter, förändrade bestämmelser meddelas i afseende å pröfningskomitéernas distrikt, samt särskilda föreskrifter gifvas rörande de städer, som ej i landsting deltaga.

Hvad den förstnämnda af dessa anmärkningar beträffar, har Utskottet redan ofvan antydt, att det synes Utskottet otvifvelaktigt hafva varit lagstiftarens mening att bygga beskattningsförrättningarne på sjelfstyrelsens grund, ehuruval af praktiska skäl grundsatsen hittills icke låtit sig fullständigt genomföra. Den åt Kongl. Maj:ts Befallningshafvande uppdragna rätt att utse ledamöterna i pröfningskomité kan Utskottet derföre icke betrakta som en »lyckligt funnen utväg att betrygga ej mindre kommunernas än statens rätt», utan fastmer såsom ett af omständigheternas tvång föranledt afsteg från grundsatsen om sjelfstyrelsens tillämpning vid beskattningen. Statens rätt torde vara tillräckligt tillgodosedd derigenom att Kongl. Maj:ts Befallningshafvande eger utse ordförande i bevillningsberedningarne; att kronoombud skola vid taxeringskomités och pröfningskomités sammankomster närvara för att bevaka kronans rätt och tillse att Bevillningsstadgans föreskrifter iakttagas; att vid pröfningskomiténs sammankomster landshöfdingen i länet är ord-

förande med rättighet att i dess öfverläggningar deltaga; att kronans ombud eger anföra besvär öfver pröfningskomiténs beslut; samt att besvär i bevillningsmål afgöras af ett statens embetsverk, Kammarrätten, och i sista instans af Kongl. Maj:t.

Icke heller synes Utskottet några giltiga grunder hafva blifvit anförda för antagandet, att Kongl. Maj:ts Befallningshafvande skulle i högre grad än landstinget ega förmåga att bland de af taxeringskomitéerna föreslagne utse de till ledamöter i pröfningskomitéen lämpligaste personer. Då det dessutom numera torde få anses som en af teorien erkänd och af erfarenheten bekräftad sanning, att sjelfstyrelsen utgör ett oundgängligt element i det nutida samhällets byggnad, liksom att bristen på administrativ rutin vid sjelfstyrelsens utöfning till fulla uppväges af den styrka, som för samhället vinnes genom medborgarnes uppfostran till delaktighet uti och intresse för allmänna angelägenheters handläggning, torde i allt fall vid bedömande af frågan om en vidsträcktare tillämpning af sjelfstyrelsens grundsatser inom beskattningens område en betänklighet sådan som den nyssnämnda icke väga synnerligen tungt i vågskålen. För att emellertid undanrödja all betänklighet i detta afseende och tillika göra öfvergången från nu bestående förhållanden mindre tvär, har Utskottet, i likhet med tvenne af motionärerna, ansett Kongl. Maj:ts Befallningshafvande böra bibehållas vid rätten att utse hälften af ledamöterna i pröfningskomitéen.

Vidkommande derefter den svårighet för ifrågavarande anordnings praktiska genomförande, som härledts från den nära sammanfallande tiden för landstingens och pröfningskomitéernas sammanträden, har Utskottet trots densamma kunna undanrödjas genom framskjutande af den sista terminen för nämnde komitéers utom Stockholm sammanträden från medlet af Oktober till slutet af samma månad. Då, enligt den i praxis antagna tillämpning af uppbördsförfattningarne, uppbördsböckerna först i början af Januari månad skola till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande insändas, och jemlikt 68 § Bevillningsstadgan, sådan den lyder i Kongl. Kungörelsen den 30 Maj 1879, taxeringsprotokoll och längder jemte tillhörande handlingar samt de hos pröfningskomitéen förda längder inom tre veckor efter pröfningskomiténs sista sammanträde skola öfersändas till häradsskrifvaren för debiteringens verkställande, synes den tid, hvilken sålunda komme att stå häradsskrifvaren till buds för införande i nämnde böcker af de utaf pröfningskomitéen fastställda bevillningsafgifter, böra vara för ändamålet fullt tillräcklig.

Utskottet öfvergår nu till en redogörelse för det sätt, hvarpå Utskottet föreställt sig, att den rätt till utseende af en del utaf pröfningskomiténs ledamöter Utskottet velat tillägga de skattskyldige bör af dessa utöfvas.

Då Utskottet utgått från den grundsats, att pröfningskomiténs ledamöter böra utses till hälften af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande och till hälften af de skattskyldige inom länet, har Utskottet ansett antalet ledamöter i komitéen böra sålunda bestämmas, att det städse blifver delbart med två. Der länet

bildar allenast ett landstingsområde och i länet icke finnes stad, som i landsting icke deltagar, bör landstinget ega att ensamt utse sistnämnde hälft af pröfningskomitéus ledamöter, likasom i Stockholms stad denna rätt lärer böra tillkomma stadsfullmäktige, men för det fall åter att länet är fördeladt i flere landstingsområden eller inom detsamma finnes i landsting icke deltagande stad, erfordras särskilda bestämmelser. Tvenne utvägar att bereda de särskilda landstingen samt nyssnämnde städer del i tillsättandet af pröfningskomité, hafva inom Utskottet kommit under öfvervägande. Enligt den ena skulle särskilda pröfningskomitéer utses för hvarje landstingsområde äfvensom för hvarje i landsting icke deltagande stad. Mot en sådan anordning, hvilken hvad de särskilda landstingsområdena beträffar, icke synes förete någon betänklighet, förekommer likväl, att den mångsidiga och från lokalintressen fria granskning, man genom tillsättande af en för hela länet gemensam pröfningskomité velat underkasta de af taxeringskomitéerna verkställda nppskattningarne, icke synes vara att i lika mån påräkna genom pröfningskomitéer utsedda för de jemförelsevis smärre distrikt de i landsting icke deltagande städerna i allmänhet komme att utgöra. Den rigtiggaste utvägen har derföre synts Utskottet vara att föreskrifva, att hvarje landsting och stadsfullmäktige i hvarje i landsting icke deltagande stad skola, bland de af taxeringskomitéerna inom landstingsområdet eller staden föreslagna, utse så stort antal af ifrågavarande hälft af ledamöterna, som i förhållande till folkmängden å landstingsområdet eller staden belöper, dervid tillika bort bestämmas, att hvarje valkrets alltid skall ega att utse åtminstone en ledamot. Af den sålunda uppställda regeln följer otvunget, att, der det tal, som uttrycker den i förhållande till folkmängden på landstingsområde eller stad belöpande andel, är brutet, närmaste hela tal betecknar antalet ledamöter, som af landsting eller stadsfullmäktige bör väljas. Uträkningen af nämnda antal lärer böra åt Kongl. Maj:ts Bevillningshafvande anförtras.

Enligt de sålunda föreslagna grunderna skulle, om antalet ledamöter i vederbörande pröfningskomitéer exempelvis antages bestämdt till 30, inom Östergötlands län med en folkmängd vid 1878 års utgång af 270,328, deraf på staden Norrköping belöpte 27,410, landstinget utse $13,48 = 13$ och stadsfullmäktige i nämnde stad $1,52 = 2$ ledamöter; inom Malmöhus län med en folkmängd af 345,927, deraf i staden Malmö 35,626, landstinget utse $13,46 = 13$ och stadsfullmäktige i Malmö $1,84 = 2$ ledamöter; samt i Göteborgs och Bohus län med en folkmängd af 257,466, deraf i staden Göteborg voro boende 74,418, landstinget utse $10,7 = 11$ och Göteborgs stadsfullmäktige $4,3 = 4$ ledamöter.

Hvad dernäst beträffar det enda län, hvilket för närvarande är deladt i flere än ett landstingsområde, eller Kalmar län, komme, under nyss gjorda antagande i afseende på antalet ledamöter i pröfningskomitéen, landstinget i det norra landstingsområdet med en folkmängd vid 1877 års utgång af 94,055 att utse 5,6

= 6 och landstinget i det södra landstingsområdet, hvilket vid samma tid räknade 147,884 invånare, att utse 9,2 = 9 ledamöter i bemälda komité.

Med afseende på det inflytande på pröfningskomiténs sammansättning de skattskyldige enligt Utskottets förslag skulle komma att utöfva, synes den i 61 § af nu gällande Bevillningsstadga förekommande bestämmelse, att bland ledamöterna i pröfningskomitén minst hälften skall vara egare af fast egendom, ej vidare erforderlig; hvaremot bland de föreskrifter, som i samma paragraf finnas meddelade till ledning vid komiténs bildande, torde böra intagas en anvisning att bland ledamöterna äfven egare af fast egendom skola vara i lämpligt antal representerade.

I öfverensstämmelse med hvad Utskottet sålunda anført, hemställer Utskottet,

a) att Riksdagen ville besluta följande förändrade lydelse af 61 § Bevillningsstadgan:

»Pröfningskomité består af tjugufyra, tjugusex, tjuguatta eller trettio ledamöter, hvilka skola utses bland de af taxeringskomitéerna dertill föreslagna personer. Kongl. Maj:ts Befallningshafvande bestämmer inom nyssnämnda gränser antalet ledamöter i komitén och utser deraf hälften. Återstående hälft utses i Stockholm af stadsfullmäktige och inom hvar och ett län af landstinget; dock att, der länet utgöres af flere än ett landstingsområde eller inom länet finnes stad, som i landsting icke deltagande stad skola, bland de af taxeringskomitéerna inom landstingsområdet eller staden föreslagna, utse så stort antal af sistnämnde hälft, som i förhållande till folkmängden å landstingsområdet eller staden belöper, alltid likväl minst en ledamot; egande i dessa fall Kongl. Maj:ts Befallningshafvande att efter berörde grunder bestämma det antal ledamöter, som af landsting eller stadsfullmäktige skall väljas.

Å dag, då landsting sammunträder, skall Kongl. Maj:ts Befallningshafvande meddela detsamma underrättelse ej mindre om det antal ledamöter i pröfningskomitén, som af landstinget bör väljas, än äfven om de personer, som af vederbörande taxeringskomitéer blifvit till ledamöter i pröfningskomitén föreslagna samt om dem bland desse, hvilka af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande blifvit till ledamöter utsedde. Enahanda underrättelse bör meddelas stadsfullmäktige i stad, som eger att utse ledamöter i pröfningskomitén, så tidigt att valet må kunna företagas innan Augusti månads utgång.

Pröfningskomiténs ledamöter böra så utses, att komitén, så vidt förhållandena medgifva, kommer att utgöras af ett efter beskattningens belopp och mängden af de skattskyldige skäligen lämpadt antal *dels fastighetsegare*, dels näringsidkare och dels löntagare, samt att inom komitén icke saknas tillförlitlig kännedom om länets särskilda delar samt dessas ekonomiska tillstånd och hufvudsakliga näringar.

Den, som till ledamot i *pröfningskomité* blifvit utsedd, men utan vederbörligen anmaldt laga förfall vid komiténs sammankomst sig icke infinner, skall böta tio kronor;»

b) att, under förutsättning af bifall till hvad Utskottet här* ofvan under a) föreslagit, 60 § i Bevillningsstadgan må erhålla denna lydelse:

»För att granska bevillningstaxeringarne samt pröfva och afgöra anförda besvär eller annars framställda anmärkningar i anledning af *taxeringskomitéernas* vidtagna åtgärder och beslut, skall en *pröfningskomité* årligen sammanträda inom hvart och ett län i länets residensstad *innan Oktober månads utgång* samt i Stockholm för Stockholms stad under Oktober eller November månad; egande denna komité att, efter tagen kännedom om hvad *taxeringslängder* och protokoll jemte aflemnade uppgifter innehålla och noggrann *pröfning* af alla komitén underställda frågor och förhållanden, meddela sådana rättelser och förändringar i eller göra sådana tillägg till de *bevillningsafgifter*, senast församlade *taxeringskomitéer* påfört, som finnas af rättvisa och billighet samt en författningsenlig och jemlik beskattning påkallade; hvarvid *pröfningskomitén* har att noga iakttaga och tillämpa de föreskrifter och bestämmelser, som denna bevillningsstadga samt den för *taxeringsför*rättningarne utfärdade instruktion innefatta.»

14:o.

70 § 1 mom. af gällande Bevillningsstadga har följande lydelse:

§ 70.

«Öfver *pröfningskomiténs* beslut må så väl af kronans ombud, som af den skattskyldige anföras besvär, hvilka, ställda till Kongl. Kammarrätten, böra, för att varda till *pröfning* upptagna, inom utgången af Mars månad påföljande året, till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande ingifvas. Sedan öfver de anförda besvären utlåtande blifvit från vederbörande infordradt, afsänder Kongl. Maj:ts Befallningshafvande handlingarne i målet till Kongl. Kammarrätten med tillägg af

de upplysningar och erinringar, som besvären anses påkalla, hvarefter samma mål kommer att i laga ordning af Kongl. Kammarrätten handläggas och afgöras.“

Uti en inom Första Kammaren väckt, till Utskottet remitterad motion (N:o 28) anför Herr *C. Ekström*, att den för öfverklagande af pröfningskomités beslut medgifna besvärstid syntes vara tilltagen vida längre än som för ändamålet erfordrades. Om det i allmänhet vore af vigt, att allmänna ärenden med behörig skyndsamhet handlades och afgjordes, gälde detta icke minst om ärenden, som rörde beskattningen, och lagstiftningen borde hafva sig angeläget att för sådana ärendens behandling stadga former, som vore egnade att befrämja desamma skyndsamma afgörande. Genom den nu medgifna långa besvärstid i frågor af omförmälda beskaffenhet motverkades dock detta syfte, och det borde derföre tillses att, till undanrödjande af denna olägenhet, lämplig inskränkning i besvärstiden vidtoges. Då på grund af föreskrifterna i 68 § Bevillningsstadgan de skattskyldige i länen redan under loppet af December månad kunde vinna kännedom om de af vederbörande pröfningskomité beslutade förändringar i och tillägg till de af taxeringskomitéerna påförda bevillningsafgifter, syntes tiden för anförande af besvär skäligen kunna för dem inskränkas till Januari månads utgång och således med två månader förkortas, hvaremot för de skattskyldige i Stockholm, hvarest i regeln underrättelse om de af pröfningskomitén derstädes fattade beslut först under Januari månad det påföljande året tillhandahölles, besvärstiden borde, enligt motionärens åsigt, bestämmas till utgången af Februari månad.

Vidare anmärker motionären, att föreskrift saknas om den tid, inom hvilken till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande inkomna besvär i bevillningsmål böra, efter det vederbörandes utlåtande öfver besvären inforrats, till Kammarrätten insändas. Med afseende å bevillningsmålens vigt syntes dock en bestämmelse i omförmälda hänseende lämpligen böra i Bevillningsstadgan införas, och om tiden, inom hvilken inkomna besvär öfver pröfningskomitéernas beslut borde, jemte vederbörandes utlåtanden och erforderliga upplysningar, vara till Kammarrätten insända, bestämdes för Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länen till Mars månads utgång och för Öfverståthållareembetet till April månads utgång, borde tillräckligt rådrum vara lemnadt för inhemtandet af vederbörandes utlåtanden och anskaffande af de ytterligare upplysningar, som kunde vara af besvären påkallade.

I öfverensstämmelse med sålunda uppställda grunder har motionären afgifvit förslag till förändrad lydelse af ifrågavarande lagrum.

Utskottet delar motionärens åsigt derom, att den i nu gällande Bevillningsstadga för anförande af besvär öfver pröfningskomités beslut medgifna tid är allt för långt tilltagen. Såsom bestämd under en tid, då kommunikationsväsendet ännu icke nått den höga grad af utveckling, som numera kommit det till del, synes, med de förändrade förhållanden, som i detta afseende inträdt, nämnde besvärstid icke obetydligt kunna förkortas.

Emot den af motionären föreslagna inskränkning i besvärstiden kan likväl den betänklighet göras gällande, att den skattskyldige väl derigenom i flertalet fall skulle komma att beröfvas den förmån han för närvarande åtnjuter att kunna med besvärs anförande dröja, till dess han mottagit sin debetsedel. Denna betänklighet har Utskottet ansett kunna undanrödjas derigenom, att besvärstiden bestämmes för länen till utgången af Februari månad och för Stockholms stad till utgången af Mars månad. Deremot torde de förberedande åtgärder, hvilka de ingifna besvären skola underkastas, innan de insändas till Kammarrätten, utan svårighet kunna medhinnas under loppet af en månad från besvärstidens utgång, och då Utskottet följaktligen anser de af motionären för handlingarnes insändande till Kammarrätten föreslagna tidsbestämningar kunna bibehållas äfven om besvärstiden utsträcker något längre än motionären ansett lämpligt, kommer äfven enligt Utskottets förslag all den skyndsamhet med bevillningsmålen handläggning, som motionären med sitt förslag åsyftat, att uppnås.

I öfverensstämmelse med hvad Utskottet sålunda anförut hemställer Utskottet, att Riksdagen, med bifall till motionen, må besluta, att § 70 mom. 1 i Bevillningsstadgan skall erhålla följande förändrade lydelse:

“Öfver pröfningskomiténs beslut må så väl af kronans ombud, som af den skattskyldige, anföras besvär, hvilka, ställda till Kongl. Kammarrätten, böra, för att varda till pröfning upptagna, *ingifvas till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länen inom utgången af Februari månad, och för Stockholms stad till Öfverståthållareembetet inom utgången af Mars månad det påföljande året. Öfver de anförda besvären skola utlåtanden från vederbörande infordras så skyndsamt, att besvären, jemte vederbörandes utlåtanden samt de upplysningar och erinringar, som besvären anses påkalla, må kunna till Kongl. Kammarrätten insändas från Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länen inom utgången af Mars månad och från Öfverståthållareembetet inom utgången af April månad samma år; kommande derefter målen att i laga ordning af Kongl. Kammarrätten handläggas och afgöras*“.

15:o.

Utskottets uppmärksamhet har blifvit fästad derå, att det vid Bevillningsstadgan fogade formulär (N:o 4) till taxeringslängd öfver sådan, staten tillhörig fast egendom, för hvilken bevillning enligt § 2 i Bevillningsstadgan icke erlägges, icke skiljer mellan jordbruksfastighet och annan fastighet. Då emellertid enligt

Formulär
N:o 4.

58 § i Kongl. Förordningen den 21 Mars 1862 om kommunalstyrelse på landet, sådan jordbruksfastighet, för hvilken bevillning ej erlägges, skall påföras fyrktal efter det belopp, som, derest bevillning för densamma enligt Art. II i Bevillningsstadgan utgå skulle, på grund af taxeringsvärdet mot sådan bevillning svarar, hvaremot i afseende på "annan fastighet" motsvarande föreskrift icke finnes meddelad, är det för kommunalbeskattningen af vigt, att en sådan åtskilnad göres, och får derföre Utskottet hemställa,

att berörda formulär må undergå sådan ändring, att deri uppföras särskilda kolumner för jordbruksfastighet och för annan fastighet.

16:o.

Då först sedan statsverkets behof blifvit utredda och bevillningssumman bestämd, yttrande kan afgifvas angående de i Bevillningsstadgan upptagna procent- och sifferbelopp, kommer Utskottet att framdeles under riksdagens lopp göra den slutliga framställning i förevarande ämne, dertill förhållandena föranleda, hvilket Utskottet får

för Riksdagen anmäla.

Stockholm den 16 Mars 1880.

På Utskottets vägnar:

A. H. Fock.

Reservationer:

Vid 2:dra och 3:dje punkterna:
af Herr *J. Sääf*;

Vid 7:de punkten:
af Herr *E. G. Boström*;

Vid 13:de punkten:
af Herrar *N. G. Fock*, *L. Kockum*, Friherre *C. F. K. Barnekow* och
A. Rappe;

af Herr *P. O. Reutersvärd*, med hvilken Herrar *N. A. G:son Bennich* och
W. Cronborg instämt:

»Emot Utskottets beslut i punkten 13, angående ändring i nu gällande
Bevillningsstadgas § 61 med afseende på sättet för utseende af ledamöter i pröfningskomitéerna, får jag afgifva min reservation.

Då alltsedan år 1812, när pröfningskomitéer först infördes, det varit åt den verkställande makten öfverlemnadt att utse ledamöter i pröfningskomitéerna och inga olägenheter hvarken för staten eller för den skattskyldige derigenom uppstått, så förefinnas inga talande skäl för den af Utskottet föreslagna förändringen. I nu gällande Bevillningsstadga är Konungens Befallningshafvandes valrätt begränsad *bland de af taxeringskomitéerna dertill föreslagna personer*, hvarigenom allt godtycke är förebygdt och när dertill kommer att ledamöterna skola så utses att minst hälften böra vara egare af fast egendom, så lærer för fastighetsegarne ingenting vara att befara.

En af motionärernas påstående, att 57 § Regeringsformen nu skulle vara för nära träd med afseende å svenska folkets urgamla rätt att sig beskatta genom Riksdagen allena, torde sakna all grund och borde icke inom Utskottet funnit försvarare.

Genom Riksdagen allena bestämmer svenska folket grunderna och sättet för bevillningars utgörande, men tillsynen öfver att dessa grunder och bestämmelser blifva rätt tillämpade samt att dels staten kommer i sin fulla rätt och dels

skattebördorna blifva rättvist fördelade de skattskyldige emellan med stöd af dessa grunder måste öfverlemnas åt den verkställande makten, hvilken för sina åtgärder är underkastad en ansvarighet, som deremot ej kan emot landsting göras gällande. Då således Konungens Befallningshafvande, sin pligt likmätigt, måste tillse att de af Riksdagen i detta afseende lemnade föreskrifter blifva noga följda, så bör denna myndighet odeladt besitta rättigheten att inom vissa bestämda gränser utse till ledamöter i pröfningskomitén de personer, som den anser lämpligast.

Närmaste anledningen till att vid denna riksdag flere motioner blifvit afgifna i syfte att inskränka Konungens Befallningshafvandes rätt att utslutandet illsätta ledamöter i pröfningskomitén, torde, att döma af inom Utskottet fälda yttranden, vara att finna i det af Kongl. Maj:t utfärdade cirkulär till Dess Befallningshafvande af den 15 Nov. 1878, deri vederbörande bland annat förständigas tillse det gällande beskattningsgrunder med noggrannhet måtte tillämpas. Påföljden häraf skulle, synnerligast inom vissa orter, varit den att taxeringsbeloppen blifvit öfver höfvan förhöjda, hvarföre ock en mängd besvär blifvit anförda öfver förlidet års debiteringar; men då dessa besvär ännu icke blifvit pröfvade och antagas måste att rättelse skall vinnas der, hvarest orättvisor blifvit begångna; så synes det mig vara för tidigt att redan nu vilja genomföra en så väsentlig förändring i den omnämnda 61 § af Bevillningsstadgan, och när dertill kommer att man snart torde hafva att vänta en fullständig omarbetning af hela Bevillningsförordningen, så ligger äfven deri ett kraftigt skäl för mig att yrka afslag på Utskottets gjorda framställning».

af Herrar *C. A. Jönsson* och *S. A. Hedlund*, hvilka ansågo att § 61 i Bevillningsstadgan borde få följande lydelse:

»Pröfningskomité består af tjugufyra, tjugusju eller trettio ledamöter, hvilka skola utses bland de af taxeringskomitéerna dertill föreslagna personer. Kongl. Maj:ts Befallningshafvande bestämmer inom nyssnämnda gränser antalet ledamöter i komitén och utser deraf en tredjedel. Återstående två tredjedelar utses i Stockholm af stadsfullmäktige och inom hvar och ett län af landstinget; dock att, der länt utgöres af flere än ett landstingsområde eller inom länet finnes stad, som i landsting icke deltagar, hvarje landsting och stadsfullmäktige i hvarje i landsting icke deltagande stad skola, bland de af taxeringskomitéerna inom landstingsområdet eller staden föreslagna, utse så stort antal af nämnde två tredjedelar, som i förhållande till folkmängden å landstingsområdet eller staden belöper, alltid likväl minst en ledamot; egande i dessa fall Kongl. Maj:ts Befallningshafvande att efter berörde grunder bestämman det antal ledamöter, som af landsting eller stadsfullmäktige skall väljas.

Å dag, då landsting sammanträder, skall Kongl. Maj:ts Befallningshafvande meddela detsamma underrättelse ej mindre om det antal ledamöter i pröfningskomitén, som af landstinget bör väljas, än äfven om de personer, som af vederbörande taxe-

ringskomitéer blifvit till ledamöter i pröfningskomitén föreslagne samt om dem bland desse, hvilka af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande blifvit till ledamöter utsedde. Enahanda underrättelse bör meddelas stadsfullmäktige i stad, som eger att utse ledamöter i pröfningskomitén, så tidigt att valet må kunna företagas innan Augusti månads utgång.

Pröfningskomiténs ledamöter böra så utses, att komitén, så vidt förhållandena medgifva, kommer att utgöras af ett efter beskattningens belopp och mängden af de skattskyldige skäligen lämpadt antal dels fastighetsegare, dels näringsidkare och dels löntagare, samt att inom komitén icke saknas tillförlitlig kännedom om länets särskilda delar samt dessas ekonomiska tillstånd och hufvudsakliga näringar.

Den, som till ledamot i pröfningskomité blifvit utsedd, men utan vederbörligen anmältd laga förfall vid komiténs sammankomst sig icke infinner, skall böta tio kronor“.